

generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

Dimensionarea optimă a capacității sectorului de întreținere-reparare a fondurilor fixe

PE PLAN MONDIAL, unitățile economice acordă activității de întreținere și reparare a fondurilor fixe o atenție sporită impusă de acțiunea unui complex de factori:

— creșterea valorii utilajelor achiziționate, datorită perfecționării lor și creșterii costurilor de fabricație;

— sporirea complexității utilajelor, prin creșterea gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție la care participă;

— productivitatea ridicată a echipamentelor tehnologice, care determină sporirea pierderilor în cazul unor căderi accidentale sau pe perioada opririlor pentru reparații planificate;

— creșterea continuă a cheltuielilor de întreținere și reparații, sporirea ponderii lor în costul produselor.

Rolul însemnat conferit în țara noastră activității de întreținere și reparare a fondurilor fixe a fost subliniat în repetate rânduri de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a cerut „...să luăm măsuri hotărâte pentru a asigura buna funcționare a utilajelor și mașinilor, pentru atingerea parametrilor de funcționare proiectați. În același timp, trebuie acționat pentru reducerea duratelor de reparații generale și capitale — și nu prelungirea lor — pentru asigurarea din timp a pieselor, subansamblelor, pentru pregătirea corespunzătoare a reparațiilor”.

În privința organizării execuției lucrărilor de reparații în scopul obținerii unei eficiențe economice maxime pe ansamblul întreprinderii, există posibilitatea adoptării unuia dintre următoarele sisteme: sistemul centralizat (în care întreaga această activitate este concentrată în cadrul sectorului de întreținere și reparare a fondurilor fixe), sistemul descentralizat (caracterizat prin existența unor subunități de întreținere-reparații pentru fiecare secție de bază) și sistemul mixt (care degrează activitatea sectorului de întreținere și reparare, prin transferarea sarcinilor de execuție a reviziilor tehnice și a reparațiilor curente de gradul I, la subunitățile de producție).

În cazul unităților industriale noi aflate în faza de proiectare, pentru care s-a adoptat sistemul mixt sau cel centralizat, se pune problema dimensionării elementelor tehnice de capacitate din sectorul de întreținere și reparare a fondurilor fixe, pe când la întreprinderile existente apare necesitatea verificării periodice a capacității de pro-

ducție a acestui sector. Mărimea elementelor tehnice de capacitate, trebuie stabilită în raport cu structura parcului de utilaje din secțiile de bază, auxiliare și de servire, urmărind crearea condițiilor pentru desfășurarea unei activități normale în aceste subunități. Dimensionarea elementelor tehnice de capacitate din cadrul sectorului de întreținere și reparare a fondurilor fixe se face pe baza aceluiași principii generale și metode folosite pentru activitatea de bază.

Chiar dacă profilul de fabricație al întreprinderilor diferă, totuși există multe asemănări în privința dotării acestui sector, întrucât el cuprinde elemente de capacitate caracteristice sectoarelor de prelucrare mecanice, principalele elemente definitorii fiind:

1) utilajele de prelucrare — strunguri universale, mașini de frezat, de rabotat, de găurit, instalații pentru tratamente termice și acoperiri metalice etc.;

2) suprafețele de producție necesare pentru demontarea și montarea utilajelor care se repară;

3) suprafețele necesare pentru amplasarea utilajelor și instalațiilor tehnologice din dotarea sectorului;

4) forța de muncă — cu o structură pe meserii corespunzătoare efectuării operațiilor manuale (demontarea pieselor și subansamblelor, vopsirea suprafețelor, remontarea fondului fix etc.) și a operațiilor mecanice legate de servirea utilajelor din dotarea acestui sector.

În cele ce urmează prezentăm problemele pe care le considerăm esențiale, legate de dimensionarea fiecărui element de capacitate în parte.

TIPURILE ȘI NUMĂRUL UTILAJELOR

La stabilirea numărului de utilaje și instalații necesare efectuării întreținerii și reparațiilor fondurilor fixe se folosește relația generală de mai jos, în care: Nu.i reprezintă

$$Nu.i = \frac{T_{tn.i}}{t_{di}}$$

numărul de utilaje de tipul „i”; $T_{tn.i}$ — timpul total necesar aferent tipului de utilaj „i” folosit la executarea lucrărilor de reparare la toate categoriile de utilaje din dotarea întreprinderii; t_{di} — timpul disponibil al unui utilaj de tipul „i”, stabilit pe baza regimului de lucru adoptat.

În funcție de informațiile de care se dispune pentru determinarea timpilor totali necesari pe tipuri de utilaje, în stabilirea numărului de utilaje și instalații se pot folosi două metode: cea de dimensionare precisă și cea de dimensionare pe bază de indicatori.

Supliment la

nr. 50 1983

Revista
ECONOMICA

● Metoda de dimensionare precisă se bazează pe datele obținute din planul de reparații, întocmit pentru toate categoriile cuprinse în structura ciclului din sistemul de reparații preventiv planificat. Aceste date se referă la perioada totală de imobilizare a utilajelor în reparații, cuprinzând, deci, timpul planificat pentru efectuarea operațiilor manuale și cel pentru efectuarea diferitelor operații la tipurile de utilaje din dotarea sectorului de întreținere și reparare.

În scopul efectuării calculului de dimensionare este necesar să se cunoască modul cum se defalcă, din totalul orelor de lucru ce se acordă prin normativele în vigoare pentru executarea diferitelor categorii de reparații, cotele aferente grupelor de utilaje din cadrul acestui sector.

Această metodă presupune cunoașterea tehnologiei de reparare a fiecărui utilaj sau grupă de utilaje, în care scop este necesar să existe un catalog cu toate piesele de schimb componente ale fiecărui utilaj. Întreprinderile au obligația ca pe baza datelor specificate în catalog și a frecvenței de uzare a pieselor, să întocmească pentru fiecare reparație prevăzută prin plan, fișa tehnologică pentru reparații (simbol 7—12), inclusă în Catalogul formularelor tipizate aprobate (I.S.I.A.P., București, 1979), în care să precizeze manopera totală aferentă operațiilor constante, părții mecanice și părții electrice.

Pentru a cunoaște timpii totali necesari — defalcați pe tipurile de utilaje din cadrul sectorului de întreținere și reparare — și timpii aferenți operațiilor manuale (electri-

Grupa de utilaje	Categoriile de reparații și lucrările componente	Elemente tehnice de capacitate					Operații manuale de lucrări electrice	
		U ₁	U ₂	...	U _i	...		
M ₁	Revizii tehnice (R ₁)	x	x	x	x	x		
	- lucrări manuale						x	x
Total M₁								
Rep. curente grad I (R _{c1})								
- operații constante		x	x	x	x	x		
- reconstrucții piese:								
	R ₁							
	R ₂							
	...							
	R _n							
- confecționări piese de schimb:								
	P _{s1}							
	P _{s2}							
	...							
	P _{sk}							
- operații partea electrică		x	x	x	x	x		
Total R_{c1}								
Rep. curente grad II (R _{c2})								
- operații constante		x	x	x	x	x		
- reconstrucții piese:								
	R ₁							
	R ₂							
	...							
	R _n							
- confecționări piese de schimb:								
	P _{s1}							
	P _{s2}							
	...							
	P _{sk}							
- operații partea electrică		x	x	x	x	x		
Total R_{c2}								
Reparații capitale (R _k)								
...								
TOTAL								

ce și de lăcătușărie), este necesară cuprinderea informațiilor într-o machetă (vezi tabelul) care să indice pentru fiecare utilaj, pe categorii de reparații (revizii tehnice, reparații curente de grad I și II, reparații capitale); lucrările manuale (de lăcătușărie, electrice) care compun reparația respectivă și timpul normat pentru ele; piesele de schimb parțial uzate, care vor fi reconstruite, operațiile procesului de reconstrucție și timpii normați corespunzători grupelor de utilaje care efectuează aceste lucrări; piesele de schimb complet uzate care vor fi înlocuite cu piese noi, confecționate în cadrul sectorului de întreținere și reparare.

În machetă, utilajele din cadrul subunităților de producție la care se efectuează lucrări de reparare sunt notate cu M, iar utilajele din dotarea sectorului de întreținere și reparare, cu U.

O atenție deosebită trebuie acordată reconstrucției pieselor de schimb, care contribuie la economisirea materiilor prime și la reducerea costurilor, fiind totodată o cale de utilizare mai completă a capacității sectorului de întreținere și reparare a fondurilor fixe.

În cazul pieselor de schimb noi, posibilitatea de a le confecționa în cadrul întreprinderii în loc de a le procura de la alte unități din țară, trebuie apreciată și sub aspectul costului de producție, care, în situația confecționării cu mijloace proprii, să nu depășească prețul de achiziție de la întreprinderile specializate în execuția lor.

Informațiile necesare completării machetei, referitoare la reconstrucția pieselor uzate și confecționarea pieselor de schimb noi, se obțin din fișele tehnologice (simbol 37-4P-02A) obligatoriu a fi întocmite și care sunt prevăzute în catalogul amintit.

● Metoda de dimensionare pe bază de indicatori se bazează pe informațiile culese de la alte întreprinderi din țară, similare din punctul de vedere al dotării tehnice a subunităților de producție. Această metodă se recomandă a fi aplicată în cazul în care fișele tehnologice pentru reparații nu oferă date cu privire la anumite grupe de utilaje din cadrul sectorului de întreținere și reparare, care au un aport mai redus la execuția lucrărilor de reparații.

În această situație se calculează, pentru fiecare grupă de utilaje „i” din cadrul celor amintite, un indicator care să exprime numărul de utilaje de tipul „i” ce revin pentru repararea a 100 de utilaje din dotarea subunităților de producție, astfel:

$$K_i = \frac{N_{e,i}}{\sum_{j=1}^m N_{e,j}}$$

în care: K_i reprezintă numărul de utilaje „i” care revin la 100 de utilaje din subunitățile de producție; N_{e,i} — numărul de utilaje „i” existent în dotarea sectorului de întreținere și reparații; N_{e,j} — numărul de utilaje de tipul „j” existente în dotarea subunităților de producție.

Pe baza acestor indicatori, la întreprinderile noi necesare de utilaje de tipul „i” se determină având în vedere numărul utilajelor din dotarea subunităților de producție, stabilit în prealabil, prin dimensionarea elementelor tehnice de capacitate ale acestor subunități. Relația generală de calcul, aplicată în cadrul acestei etape, este:

$$N_{u,i} = K_i \cdot \frac{\sum_{j=1}^m N_{u,j}}{100}$$

în care: N_{u,i} reprezintă numărul de utilaje „i” din dotarea sectorului de întreținere și reparare al întreprinderii noi; N_{u,j} — numărul de utilaje „j” din dotarea subunităților de producție ale întreprinderii noi; K_i — indicatorul de calcul aferent tipului de utilaje „i”.

SUPRAFETELE DE PRODUCȚIE NECESARE PENTRU DEMONTARE-MONTARE

Stabilirea suprafețelor de producție necesare pentru demontarea și montarea utilajelor care se repară necesită următoarele informații: numărul de utilaje de tipul „j” din cadrul subunităților de producție care se supun operațiilor de demontare și montare (Nu.j); suprafața necesară executării operațiilor de demontare și montare la un utilaj „j” (s.j); timpul necesar pentru efectuarea operațiilor de demontare și montare la un utilaj „j”, inclusiv timpul de imobilizare în reparații (t.j); timpul disponibil, stabilit pe baza regimului de lucru al sectorului de întreținere și reparare (td). Relația generală de calcul al suprafeței de producție (S) este:

$$S = \frac{\sum_{j=1}^m Nu_j \cdot (s \cdot t)_j}{td}$$

Cînd stabilim suprafața necesară executării operațiilor de demontare și montare la un utilaj „j”, avem în vedere similitudinea care există între aceasta și suprafața folosită la operația de montaj în cadrul întreprinderilor furnizoare de astfel de utilaje. Dacă utilajele sînt din import și nu deținem aceste informații, se ia în considerare: suprafața folosită în cadrul unor întreprinderi care au și ele în dotare utilaje de același fel.

Referitor la timpul necesar pentru efectuarea operațiilor de demontare și montare, o importanță deosebită prezintă reducerea duratei de imobilizare a utilajelor în reparații, cu implicații directe asupra suprafeței de producție. În acest sens, metoda de reparare (individuală sau pe subansamble) aleasă este hotărîtoare.

SUPRAFETELE NECESARE AMPLASĂRII UTILAJELOR PROPRII ALE SECTORULUI DE REPARAȚII

Pentru determinarea suprafețelor necesare amplasării utilajelor din dotarea sectorului de întreținere și reparare a fondurilor fixe se parcurg următoarele etape:

— gruparea utilajelor și instalațiilor pe tipuri identice și stabilirea caracteristicilor de amplasare pentru fiecare tip. În această etapă se folosesc informații referitoare la numărul de utilaje din fiecare tip, stabilit prin dimensionarea elementelor tehnice de capacitate, iar referitor la caracteristicile de amplasare se folosesc normativete tehnice, care stabilesc regulile respective pe tipuri de utilaje;

— calcularea suprafeței de amplasare pentru fiecare tip de utilaje, compusă din suprafața statică, suprafața de gravitație și suprafața de evoluție. Suprafața statică se determină pe baza cotelor de gabarit ale fiecărui utilaj, iar suprafața de gravitație are în vedere spațiul necesar pentru depozitarea materialelor și numărul de părți de servire a utilajului. Suprafața de evoluție reprezintă suprafața care trebuie păstrată între locurile de muncă pentru deplasarea personalului și pentru efectuarea transporturilor; ea se determină înmulțind suma suprafeței statice și suprafeței de gravitație, cu un coeficient stabilit experimental, avînd valori cuprinse între 0,05 și 3.

NECESARUL DE FORȚĂ DE MUNCA

Calculul necesarului de forță de muncă trebuie să aibă în vedere meseriile corespunzătoare operațiilor aferente întreținerii și reparării fondurilor fixe și are în vedere timpul total necesar pentru efectuarea acestor operații:

$$Nm1 = \frac{T_{tm}}{tdm \cdot Ki}$$

În care: Nm1 reprezintă necesarul de muncitori pentru operații manuale; T_{tm} — timpul total necesar; t_{dm} —

timpul disponibil al unui muncitor; Ki — indicele planificat de îndeplinire a normelor.

Timpul total necesar pentru efectuarea operațiilor manuale se stabilește pe baza informațiilor cuprinse în machetă, defalcat pentru operații de lăcătușărie și operații electrice.

Pentru operațiile de întreținere și reparare care presupun efectuarea de prelucrări pe utilaje, din cadrul sectorului de profil, necesarul de muncitori se stabilește pe baza normelor de servire, astfel:

$$Nm2 = \frac{Nu \cdot Ks}{ND \cdot Kn}$$

În care: Nm2 reprezintă necesarul de muncitori pentru operații de prelucrare; Nu — numărul total de utilaje din dotarea sectorului de întreținere și reparare; ND — norma de servire; Kn — coeficientul de utilizare a timpului de lucru; Ks — coeficientul de schimb.

La întreprinderile existente apare de regulă, anual, necesitatea verificării capacității de producție a sectorului de întreținere și reparare a fondurilor fixe. Ea constă în compararea, pentru fiecare tip de utilaj din dotarea acestui sector, a timpului disponibil cu timpul total necesar pentru îndeplinirea sarcinilor de întreținere și reparare la utilajele din cadrul subunităților, adică: rezerva de timp disponibil pentru tipul de utilaj „i” se determină scăzînd, din timpul disponibil aferent tuturor utilajelor de acest tip, timpul total necesar la timpul de utilaj „i” pentru efectuarea tuturor reparațiilor la utilajele din dotarea subunităților. La rîndul său, timpul disponibil aferent tuturor utilajelor de tipul „i” se calculează înmulțind numărul acestor utilaje cu timpul disponibil al fiecăruia dintre ele.

Dacă rezerva de timp disponibil pentru tipul de utilaj „i” este mai mare ca zero, atunci sectorul de întreținere și reparare își poate îndeplini sarcinile care îi revin, existînd posibilitatea de a efectua și prelucrări suplimentare solicitate de subunitățile întreprinderii sau pentru lucrări în cooperare; dacă este mai mic de zero, înseamnă că la tipul de utilaj „i” există loc îngust, care trebuie eliminat prin aplicarea unor măsuri tehnico-organizatorice — îmbunătățirea regimului de lucru, ridicarea calificării personalului etc.

prof. dr. ing. Roman CRIȘAN
lector Mihai NAGHI
asist. Anca BORZA
Cluj-Napoca

Perfecționarea sistemului informațional-decizional în întreprinderile de confecții

CERINȚA conducerii științifice a activităților în condițiile noului mecanism economico-financiar determină intensificarea preocupărilor pentru o cit mai eficientă rezolvare a problemelor informării, sistemelor informaționale, sistemelor de prelucrare automată a datelor, pentru a mări aportul acestora la elaborarea și fundamentarea deciziilor.

În acest sens, în cadrul Institutului de proiectare tehnologică pentru industria ușoară — I.P.I.U. a fost concepută perfecționarea sistemului informațional-decizional în întreprinderile de confecții. Lucrarea a avut în vedere și integrarea sistemului informatic de conducere pentru întreprinderi de confecții — SICONF — elaborat de Centrul teritorial de calcul electronic Braila, în colaborare cu alte unități de informatică din țară.

Sistemul informatic proiectat este modularizat, folosește modelarea matematică, este dinamic și lucrează cu baza de date SOCRATE. El abordează activitățile de bază din întreprinderi, fiind structurat pe 6 module și 38 de elemente funcționale.

Pînă în prezent, din cele 12 întreprinderi pilot din industria confecțiilor incluse în programul departamental de dotare cu tehnică de calcul și implementare a SICONF, aprobat de I.C.L., specialiștii din I.P.I.U. au elaborat proiecte de integrare a SICONF în sistemul informațional-decisional (SID) al unui număr de 7 unități — întreprinderile de confecții din Tirgu Jiu, Călărași, Brăila, Drobeta-Turnu Severin, Sibiu, Arad, Marghita.

Obiectivele urmărite au fost: analiza și reproiectarea pe baza unor principii unitare a evidențelor din întreprinderile de confecții, ținînd seama atît de cerințele activității economice și sociale pe diferite trepte organizatorice, cît și de performanțele SICONF; îmbunătățirea calitativă a procesului decizional de conducere, prin selecționarea și stabilirea informațiilor necesare fundamentării deciziilor din întreprindere (tabloul de bord); realizarea unui sistem informațional în măsură să faciliteze introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor (PAD).

METODOLOGIE, ETAPE DE ELABORARE A STUDIILOR

Perfecționarea SID în întreprinderile de confecții s-a realizat, în principal, cu ajutorul unei **metodologii de lucru** specifice, recomandată de Comisia guvernamentală pentru raționalizarea sistemului de evidență și Ministerul Muncii. A fost utilizat următorul **instrumentar de operare**: interviuri cu membrii conducerii operative a întreprinderii, cu operatorii din sistem și factorii de răspundere implicați în implementarea și exploatarea SID; observații directe asupra modului de desfășurare a activităților din întreprindere; completarea anexelor specifice de lucru pentru fiecare din activitățile și subactivitățile relevante; constituirea colecției de formulare, cu precizarea indicațiilor metodologice de completare; identificarea problemelor de sistem legate de implementarea și exploatarea SICONF la parametri proiectați.

Metodologia utilizată acoperă principalele domenii de analiză impuse de obiectivele acestui gen de studiu: repartizarea optimă a activităților de bază și a subactivităților componente pe compartimentele de muncă din structura organizatorică a unității; optimizarea relațiilor funcționale și ierarhice din întreprindere; stabilirea informațiilor ce trebuie furnizate permanent conducerii și proiectarea jurnalelor de bord; optimizarea relațiilor funcționale și ierarhice ale întreprinderii cu centrala industrială coordonatoare, cu organele de sinteză și control din economie; perfecționarea procesului decizional; precizarea cadrului normativ care reglementează desfășurarea activităților din întreprindere.

Date fiind volumul însemnat al informațiilor vehiculate în întreprindere și complexitatea sistemului tehnic și tehnologic analizat, elaborarea studiilor de perfecționare a SID presupune parcurgerea mai multor etape, pentru fiecare unitate: relevul sistemului informațional-decisional existent, analiza-diagnostic a zonei din sistemul informațional neafectate de SINCONF, proiectarea traseelor informaționale specializate care să asigure funcționalitatea SICONF, elaborarea regulamentului de organizare și funcționare specializat în vederea implementării și exploatării SICONF și a fișelor de post pentru personalul de conducere și administrație, elaborarea graficului de desfășurare a activității de implementare a SID perfecționat în cadrul întreprinderii.

EVALUAREA SISTEMULUI EXISTENT

Structura organizatorică a fiecărei întreprinderi de confecții a fost evaluată printr-o serie de **indicatori**: personal muncitor (total, din care: personal de administrație, personal tehnic-productiv, muncitori, personal în activitatea de informatică), numărul nivelurilor ierarhice de conducere (superioară, medie și primară), numărul compartimentelor (servicii, birouri), al secțiilor și atelierelor de producție, al atelierelor (activităților) auxiliare ș.a.

Pe baza codificării principalelor funcții a fost elaborată schema generală a legăturilor funcționale din unitate.

Privitor la dimensiunea sistemului informațional-decisional existent, relevul efectuat în întreprinderi a reținut caracteristicile elementelor componente după următoarea structură: total formulare utilizate în sistem (tipizate; ne cuprinse în nomenclatorul formularelor comune și specifice pe economie), total formulare generate în sistem, total formulare transmise forului tutelar și altor organe de sinteză și control din economie, total formulare transmise la conducerea întreprinderii.

CARACTERISTICI FUNCȚIONALE

Totodată au fost puse în evidență o serie de **caracteristici funcționale** ale sistemului informațional-decisional existent: gradul de tipizare (acoperirea cu informații — formulare — a suprafeței sistemului informațional determinat de cadrul normativ; gradul de ordonare (raportul între numărul de formulare netipizate aflate în circulație, cel normat și cel existent la modelul de referință — întreprinderea de confecții și tricotaje București); gradul de utilitate (caracterizarea utilității informațiilor care circulă în sistem pentru fundamentarea deciziilor); gradul de automatizare și mecanizare a prelucrării datelor (raportul dintre numărul de formulare furnizate prin prelucrare mecanizată-automatizată și numărul total de formulare existente în sistem) ș.a.

În cadrul analizei-diagnostic — efectuată pe baza metodologiei de lucru elaborate de Comisia guvernamentală pentru raționalizarea sistemului de evidență, cu unele adaptări impuse de specific — pentru fiecare activitate de bază au fost listate aspectele relevante, consecințele acestora și s-au făcut propuneri pentru îmbunătățirea situației existente. Astfel, pe ansamblul unei întreprinderi au fost formulate circa 40 de propuneri de perfecționare a sistemului informațional, referitoare la:

- raționalizarea conținutului informațional al tuturor formularelor care asigură relațiile interne dintre compartimentele de muncă ale întreprinderii (formulare de evidență financiar-contabilă, gestionară, de producție și pentru alte activități din unitate); se prevede prelucrarea mecanizată sau automată a datelor în proporție de cel puțin 35—40 la sută;

- raționalizarea conținutului informațional al formularelor care asigură legătura întreprinderii cu mediul economic (organe de sinteză și control, forul tutelar, alte întreprinderi); se prevede ca toate informațiile necesare pentru completarea datelor de seamă statistice, interdepartamentale și contabile să fie obținute automat, iar transmiterea acestora să se facă prin rețeaua de telex și telefon la care este racordată întreprinderea;

- reducerea frecvenței de prelucrare a formularelor și a numărului de exemplare care vor circula în sistemul de evidență al întreprinderii;

- eliminarea formularelor netipizate care circulă în sistemul de evidență al întreprinderii și înlocuirea lor cu formulare tipizate (comune pe economie; specifice pe tehnologie), conform cadrului normativ în vigoare și machetelor SICONF;

- eliminarea circuitelor informaționale paralele.

În legătură cu structura organizatorică a întreprinderii au fost formulate 15 propuneri de raționalizare, iar cu sistemul de conducere (decizional) — 10.

PROIECTAREA SID PERFECȚIONAT

Pentru realizarea acestui obiectiv, s-a asigurat integrarea SICONF în ansamblul sistemului de evidență al întreprinderii, în care s-au corelat componentele informaționale ale noului sistem cu cele ale sistemului de evidență simplificat și raționalizat conform normativelor în vigoare.

Această etapă de proiectare a avut în vedere: identificarea componentelor comune care definesc cele două sisteme (cu prelucrare convențională, respectiv mecanizat-automatizată); analiza conținutului informațional al intrărilor și ieșirilor utilizate de cele două sisteme; eliminarea redundanțelor din conținutul informațional al formularelor utilizate de sistemul convențional de prelucrare a datelor; analiza cerințelor mediului economic și a măsurii în care acestea sînt satisfăcute de SICONF; acoperirea cerințelor conducerii întreprinderii în procesul de fundamentare a deciziilor; acoperirea cerințelor informaționale privind numărul de exemplare, frecvența, utilizatorii, formatul și algoritmurile de prelucrare.

Prin proiectarea sistemului informațional-decisional perfecționat, cu prelucrare convențională a datelor, s-a realizat față de sistemul existent o reducere a numărului tipurilor de formulare utilizate cu peste 60 la sută, în condițiile unei creșteri cu 14 la sută a numărului formularelor tipizate și eliminării formularelor necuprinse în nomenclatorul celor comune sau specifice pe economie. Numărul tipurilor de formulare generate în sistem a scăzut cu peste 60 la sută, al celor transmise la organe de îndrumare și control cu peste 30 la sută, iar al celor transmise la conducerea întreprinderii cu circa 50 la sută.

Cît privește proiectarea traseelor informaționale specializate cu prelucrare automată a datelor, elementele modularizate ale SICONF au fost analizate la nivel de intrări-ieșiri standard de informații (pe formulare, suport cartelă și bandă magnetică), pentru a se identifica restricțiile de tip informațional care condiționează funcționalitatea SICONF în ansamblul sistemului de evidență al întreprinderii.

Sistemul informațional-decisional proiectat pentru ansamblul întreprinderii de confecții (în care au fost incluse și componente ale SICONF) se caracterizează, față de cel existent, printr-o reducere cu circa 30 la sută a numărului total de tipuri de formulare utilizate, o creștere cu peste 20 la sută a numărului de tipuri de formulare tipizate, eliminarea formularelor netipizate, reducerea cu peste 50 la sută a numărului de tipuri de formulare generate, reducerea celor transmise la organe de îndrumare și control cu circa 30 la sută, iar a celor transmise la conducerea întreprinderii cu peste 30 la sută.

Proiectarea jurnalului general de bord pentru conducerea întreprinderii a avut în vedere cuprinderea informațiilor cu un grad de concentrare a conținutului lor, care să corespundă cerințelor nivelului ierarhic căruia îi se adresează. Au fost respectate atît principiul utilității informațiilor, cît și frecvența de prelucrare și transmitere a acestora. Astfel, au fost proiectate 4 machete de formulare ca purtători de informații pentru conducerea întreprinderii, structurate pe frecvențe de elaborare: zilnică, decadală, lunară și trimestrială. Avantajele oferite de utilizarea jurnalului general de bord proiectat pot fi evidențiate în totalitate numai în măsura în care informațiile ajung în timp util la conducerea întreprinderii, pentru a fi folosite operativ în fundamentarea și luarea deciziilor corespunzătoare.

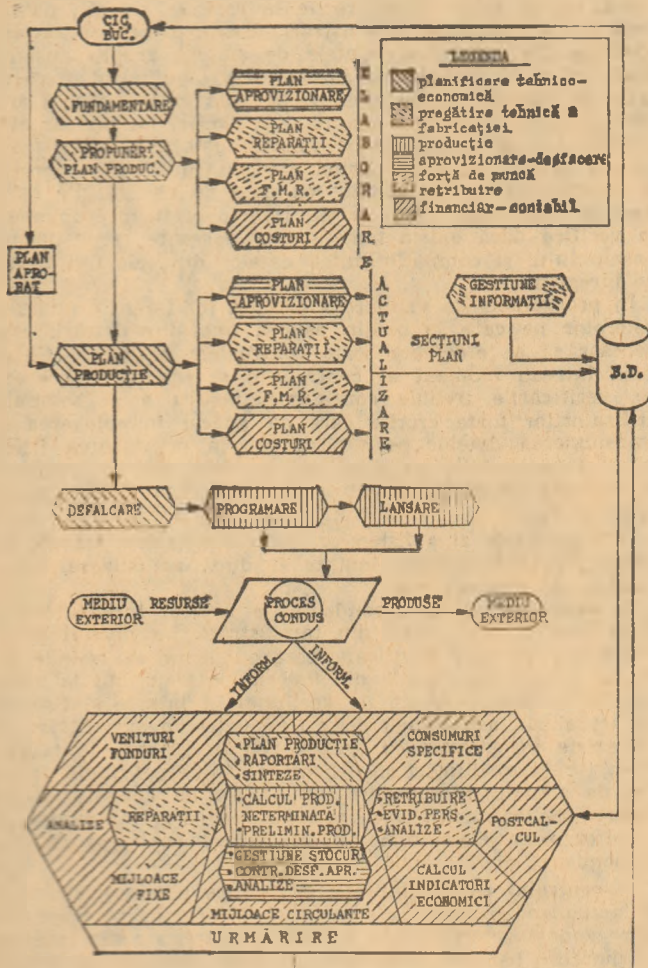
În etapa elaborării regulamentului de organizare și funcționare specializat și a fișelor de post proiectantului a formulat atribuțiile și răspunerile întreprinderii și sarcinile specifice pentru personalul de conducere și administrație, în vederea implementării și exploatării corecte a SID la parametrii proiectați. Asigurarea cadrului normativ corespunzător se realizează, la nivelul sistemului întreprinderii, cu ajutorul următoarelor elemente: atribuțiile generale ale întreprinderii, structurate pe 5 domenii de activitate (funcțiuni); atribuțiile și răspunerile conducerii operative; atribuțiile și răspunerile compartimentelor de muncă, atît pentru problemele curente cît și pentru cele referitoare la implementarea și exploatarea SID perfecționat; relațiile informaționale ale compartimentelor de muncă în ansamblul întreprinderii; principalele informații transmise la conducere în vederea fundamentării procesului de decizie; cadrul normativ de reglementare a activităților în compartimentele de muncă, în care s-au integrat și elemente din SICONF; principalele sarcini și atribuții pentru personalul de conducere și administrație din structura organizatorică a întreprinderii, precizîndu-se atît sarcinile comune de realizat, cît și cele specifice pentru exploatarea curentă a SID perfecționat la parametrii proiectați, referitoare la: pregătirea datelor de intrare, controlul și recepția lucrărilor obținute prin prelucrare automată, utilizarea informațiilor obținute prin PAD sau medie mecanizare, urmărirea modului de realizare a tuturor operațiilor și luarea de măsuri în caz de abateri de la graficul de exploatare.

EFICIENȚA ECONOMICĂ

Implementarea și exploatarea la parametrii proiectați a SID perfecționat asigură obținerea unor efecte calitative cu importante implicații economice:

— informarea operativă în timp real a nivelurilor de conducere din întreprindere, pe baza modului „Sistem de conducere“;

— fundamentarea științifică a deciziilor, pe baza jurnalului general de bord pentru nivelele ierarhice din conducerea întreprinderii;

Schema de funcționare a elementelor componente din SICONF.

- creșterea gradului de încărcare a capacității de producție — până la 100 la sută — pe baza modelării matematice;
- fundamentarea științifică a planurilor de producție pe baza modului „Planificare”;
- programarea științifică a producției, pe baza modului de programare a producției, care asigură încărcarea reală a atelierelor și realizarea sarcinilor de plan;
- creșterea cu circa 25 la sută a gradului de mecanizare și automatizare a lucrărilor de birou din structura funcțională a întreprinderii;
- planificarea tehnico-economică centralizată, pe baza modului de planificare, care armonizează resursele cu obiectivele generale și cele specifice ale întreprinderii;
- urmărirea tehnico-economică centralizată, prin utilizarea modului de urmărire, care asigură bucle de reacție la toate nivelele ierarhice din întreprindere;
- reducerea cu circa 25—30 la sută a perioadei de lucru în munele de rutină desfășurate de personalul de conducere și administrație din întreprindere;
- diminuarea cu circa 12—15 la sută a duratei de pregătire a fabricației, prin utilizarea modului „Gestiune informații”;
- reducerea cu circa 20—25 la sută a stocurilor de materii prime, materiale directe și auxiliare, prin utilizarea procedurilor de tip „Q. Stock”;
- micșorarea, pe aceeași cale, cu circa 8—10 la sută a cheltuielilor de aprovizionare și desfacere.

ec. Grigore SOCEANU
ec. Stere POPESCU
mat. Traian VLAD
I.P.I.U.

Controlul datelor și al prelucrării lor in condițiile utilizării echipamentelor electronice de calcul

EXIGENȚELE privind calitatea informației impun ca în fiecare etapă a tehnologiei de prelucrare a datelor să se acorde o atenție aparte exercitării controlului. Utilizarea tehnicii electronice în tratarea datelor necesită luarea în considerare a aspectelor noi pe care le implică în desfășurarea proceselor informaționale.

La culegerea datelor, pentru evitarea erorilor de consemnare a conținutului operațiilor economice trebuie stabilite cu claritate responsabilitățile și autoritatea în desfășurarea acțiunii. Instrucțiunile detaliate asupra codificării datelor, precizarea sarcinilor și termenelor de prezentare a documentației, stabilirea modalităților de incorporare a datelor și de întocmire a documentelor specifice (borderouri, centralizatoare, benzii perforate etc.) sînt menite să contribuie la buna funcționare a fluxurilor informaționale pentru documentele primare. În același context, pregătirea datelor pentru tratarea automată urmează a cuprinde proceduri de verificare a corectitudinii transunerii acestora și de corectare a erorilor depistate. Prin sondaje sau alte procedee adecvate, responsabilul compartimentului informatic (delegatul acestuia) are sarcina de a controla, preventiv, felul în care s-au realizat acțiunile de pregătire a datelor.

În etapa de înmagazinare a datelor, procedurile de validare au rolul de a verifica, sintactic și semantic, calitatea datelor introduse în fișierele sistemului. Asupra datelor de intrare trebuie efectuate următoarele tipuri de controale:

— control de decodificare prin care să se identifice și să se verifice natura operației economice, consemnată prin datele de intrare. Identificarea se realizează prin controlul codului operației, care trebuie să facă parte din catalogul codurilor adaptat. Verificarea operației necesită stabilirea

compatibilității naturii operației cu datele asupra conținutului și controlul existenței informațiilor obligatorii. Spre exemplu, dacă pentru o procedură de gestiune a materialelor codul se referă la mișcări de materiale într-o perioadă de gestiune, atunci, după verificarea apartenenței codului la lista codurilor posibile și stabilirea tipului de mișcări de materiale (intrări sau ieșiri), urmează să se verifice dacă înregistrarea operației cuprinde toate datele prin care se caracterizează. Orice omisiune sau incorectitudine de preluare a datelor se semnalează ca eroare de decodificare;

— control al fiecărei zone de date din înregistrare. Acest control constă în a verifica dacă valoarea zonei corespunde unei valori prestabilite (prețul unitar, spre exemplu, să fie conținut în catalogul de prețuri), sau aparține unui interval de valori (data operației să se încadreze între limitele de durată ale perioadei de gestiune), ori este inclusă într-o listă de valori (unitatea de măsură să fie cea admisă pentru operația consemnată);

— controlul compatibilității dintre zonele înregistrării, avînd în vedere relațiile logice ce intervin între informațiile pe care le furnizează datele respective. În exemplul considerat, dată datele se referă la o intrare de materiale, atunci totalul cantităților pe feluri de materiale și pe sub-perioade trebuie să corespundă totalului consemnat în evidența tehnico-operativă;

— controale inter-operații. În scopul unei organizări și prelucrări eficiente a datelor, pentru un ansamblu de operații omogene, datele de reprezentare pot fi grupate astfel: datele comune tuturor operațiilor se constituie în una sau mai multe înregistrări prin care se evită duplicarea lor în toate înregistrările la care se referă; datele particulare formează înregistrări distincte pentru fiecare operație din ansamblu; datele de sinteză asupra ansamblului sînt reunite într-o înregistrare la sfîrșitul fiecărui grup de operații, astfel încît să permită caracterizarea ansamblului. Prin grupări rezultă înregistrări de tip „antet”, conținînd date comune unor operații omogene, înregistrări de tip detaliu cu date particulare pentru fiecare operație și înregistrări de tip „total” cu date de sinteză. Pe baza acestor structurări, controalele inter-operații presupun să se verifice dacă există toate datele necesare reconstituirii ansamblului și compatibilitatea datelor din cele trei tipuri de înregistrări.

În programele de validare a datelor, indiferent de natura fișierelor pe care le conțin asupra unei înregistrări, este necesar să se efectueze toate controalele posibile. Chiar dacă într-un moment al controlului se identifică o eroare, verificările trebuie continuate, pentru a se semnaliza utilizatorilor toate erorile care au apărut în culegerea și transpunerea datelor pe suportul sau în organizarea fișierelor. Înregistrările cu date eronate sînt supuse analizei, în vederea corectării și reintroducerii lor în fluxul prelucrărilor.

În punerea la zi a fișierelor, controlul datelor trebuie asigurată, prin programe, înainte și după actualizare. Controalele de efectuat sînt:

— controale de corespondență la nivelul înregistrărilor și la nivelul unor părți din înregistrări. La nivelul înregistrărilor se cere verificată corespondența ce trebuie să existe între înregistrările din fișierul de tranzații (al operațiilor dintr-o perioadă de gestiune) la intrare și fișierul de actualizat, astfel încît pentru adăugiri de înregistrări să nu existe înregistrări cu același cod în fișierul de actualizat, iar la modificări și ștergeri de înregistrări din fișierul de actualizat să existe înregistrări cu același cod în fișierul de tranzații. Dacă actualizarea se aplică numai anumitor zone ale înregistrărilor, atunci controlul de corespondență se face zonă cu zonă;

— controlul compatibilității între zone ale înregistrărilor de actualizat și zonele aferente din fișierul de tranzații și între zonele actualizate și zonele neactualizate ale înregistrărilor din fișierul permanent (de actualizat), în cazul cînd nu există corespondență între zonele din cele două fișiere;

— controlul global al înregistrărilor după actualizare, atunci cînd actualizarea unui fișier se face pe baza mai mul-

tor fișiere de tranzacții. În astfel de situații, rezultatul fiecărei faze a actualizării se memorează distinct. Prin control global se determină corectitudinea înregistrărilor după ultima actualizare. Dacă apar erori, înregistrarea finală este readusă la forma inițială. Pentru un program de actualizare, ordinea indicată de execuție a operațiilor este următoarea: stabilirea tipului actualizării; controale de corespondență și de compatibilitate care preced actualizarea; actualizarea propriu-zisă; controale după actualizare, cu anularea actualizărilor invalide și reconstituirea formei inițiale a înregistrărilor respective.

În efectuarea calculelor, pe baza datelor din fișiere, controalele constau în stabilirea corectitudinii relațiilor de calcul și verificarea rezultatelor finale, comparându-le cu rezultatele intermediare. Programele de calcul trebuie să prevadă organizarea prelucrărilor în așa fel, încât calculul rezultatelor intermediare să se facă o singură dată într-o procedură de prelucrare, indiferent de numărul utilizărilor ulterioare ale acestora, iar rezultatele finale să se obțină printr-un număr minim de operații. De asemenea, logica prelucrărilor trebuie să fie clară și corectă.

Pentru editări de rezultate, fluxul de control este necesar să prevadă aplicarea criteriilor de eficiență în pregătirea și realizarea editărilor. Editarea este condiționată, în principal, de structura, conținutul și forma listelor solicitate, precum și de restricțiile impuse de sistemul de calcul utilizat. În general, o listă conține: informații de identificare a ei, informații asupra entității și a operațiilor economice care o caracterizează, rezultate parțiale și finale ale prelucrării datelor. Forma listelor diferă în raport cu necesitățile de informare și modul de efectuare a prelucrărilor. Eficiența editărilor, sub aspect tehnic, este asigurată prin folosirea la maximum posibil a rindurilor de editare și prin editarea în paralel a mai multor liste, având în vedere caracteristicile echipamentelor periferice utilizate. Din punctul de vedere al utilizatorilor, eficiența editărilor este apreciată în funcție de modul în care sînt evidențiate informațiile esențiale și posibilitățile de citire rapidă a informațiilor conținute în liste. Acestea se asigură prin: rubricatură redusă, linii separate între grupe distincte de informații, demarcarea informațiilor elementare și a celor de sinteză, utilizarea unui număr redus de caractere speciale etc. Programele de editare se elaborează după următorul ciclu: se consultă fișierele de intrare, se efectuează prelucrările solicitate prin algoritmul de calcul, se constituie liniile de editare, se efectuează listarea propriu-zisă, după un anumit avans al hirtiei la imprimantă. Eficiența sporită a programelor de editare este asigurată prin existența de generatoare de liste — adecvate cerințelor utilizatorilor — și prevederea compilatorului COBOL (în versiunea 15) cu generator specific de editare pentru situații și rapoarte de natură economică. În acest fel, se reduce la minimum efortul de programare și cheltuielile de exploatare, satisfăcându-se totodată în mod corespunzător cerințele de informare.

Fluxul de control asupra tehnologiei de prelucrare a datelor mai trebuie să conțină proceduri manuale de interfață pentru verificarea rezultatelor în ceea ce privește realismul și corectitudinea lor. Aceasta se face prin: verificarea calculelor (manuală sau prin programe ale organelor de control) prevăzută în algoritmul de efectuare a prelucrărilor; sondaje asupra modului în care s-au respectat condițiile impuse de utilizator; confruntarea datelor din documentele de gestiune cu cele din listele rezultate; testarea programelor, pentru a se verifica corectitudinea tratării complete a datelor acolo unde algoritmul prevede alternative posibile în funcție de rezultatele intermediare sau de parametrii de exploatare; parcurgerea integrală a ciclului prelucrărilor pentru verificarea modului în care s-au respectat cerințele privind calitatea și eficiența tratării datelor etc.

Extinderea televizării datelor presupune creșterea importanței acordate procedurilor de control, în special în ceea ce privește circuitul documentelor primare, astfel încât aceasta să nu se facă în detrimentul calității informa-

ției tehnico-economice. Indiferent de natura echipamentelor electronice de calcul utilizate, controlul trebuie să contribuie la creșterea încrederii în informație, odată cu respectarea tuturor prevederilor legislației socialiste privind gestiunea patrimoniului național.

Victoria OPREAN
Dumitru OPREAN

Universitatea „Babeș-Bolyai“
Cluj-Napoca

Echipa multidisciplinară de creație

ÎN CONDIȚIILE întreprinderii socialiste creativ-inovative, inovația sub toate formele ei (tehnică, tehnologică, de conducere-organizare) constituie primul factor al dezvoltării și eficienței economice. Sporirea productivității muncitorului intelectual, în general a muncitorului productiv colectiv modern necesită însă principii moderne, tehnici, modele și mijloace adecvate proceselor de concepție.

Echipa care își propune să conceapă un produs nou optim trebuie să aibă o competență multidisciplinară, pentru a putea să cumuleze, interpreteze și valorifice informațiile complexe ce caracterizează pe planurile tehnic — economic — social — ecologic, subsistemele tehnologice respective. Rolul primordial revine coordonării interdisciplinare, care poate fi asigurată de către un generalist, capabil să acopere toată complexitatea scenariului vieții fizice viitoare a produsului nou; el trebuie să posede capacitatea de sinteză, cea de a antrena emiterea de idei dar și de a lansa în circuit ideii proprii, capabile să declanșeze alte idei „în lanț“, cunoștințe de conducere, psihologie socială și sociologie, cunoștințe și deprinderi formate în abordări sistematice, analiză funcțională, analize criteriale, tehnici de stimulare a creativității.

Membrii echipei multidisciplinare trebuie să fie și ei familiarizați cu elemente de bază din aceste domenii; să fie de profesioniști și formații diferite, pentru ca pluralitatea punctelor de vedere să fie efectivă; nu este obligatoriu să fie toți specialiști, dar să fie din domenii diferite de activitate (nespecialiștii nu sînt împovărați de cunoștințele de specialitate, adesea propunerile lor sînt originale, simple, proaspete și obiective — iar eterogenitatea asigură o mai mare spontaneitate); să aibă legătură cu problema ce trebuie soluționată (produsul nou de creat); să posede capacitatea vădită și dovedită de a emite ideii noi.

Coordonarea constă din: armonizarea tuturor eforturilor materiale și mai ales umane, pentru a obține rezultatul scontat; perfecționarea raporturilor dintre membrii echipei, dintre aceștia și mijloacele folosite etc.; sincronizarea în timp și spațiu a activităților desfășurate în cadrul colectivului, mai ales în etapele cînd membrii grupului nu acționează împreună; menținerea caracterului integrator al acțiunilor, urmărind păstrarea unității gândirii colective privind toate componentele (oameni, mijloace) pe care le presupune o acțiune permanent organizată; stabilirea proporționalității schimbului între elementele întregului, ținînd seama de toți factorii care pot exercita influențe; soluționarea conflictelor, a contradicțiilor ce se pot ivi pe timpul lucrului între agenții acțiunii, anticipînd eventualele schimbări care intervin datorită spiritului creator, novator al oamenilor sau a influențelor mediului ambiant existent ori format în timpul activității de creație; menținerea unității de acțiune, prin orientarea tuturor eforturilor spre același scop — realizarea obiectivului propus, organizînd colaborarea între membrii echipei și compartimentele de care aparțin: informarea continuă, exactă, oportună, reciprocă a fiecărui membru al microcolectivului, ca și a echipei în ansamblu; efectuarea unor corecții, cînd nevoile le impun, înlăturînd eventualele neconcordanțe sau disproporții.

documentar extern

Consumuri de energie reduse

În cadrul programului de modernizare a industriei R.D. Germane, care pune accentul pe reechiparea modernă a întreprinderilor în locul creării de noi capacități, construcția de mașini și electronica se orientează spre realizarea unor echipamente industriale înalt performante sub raportul productivității muncii (în acest sens o extindere importantă cunoaște utilizarea microprocesoarelor), al reducerii consumului de energie și a deșeurilor tehnologice. Iată câteva exemple edificatoare. Combinatul SKET din Berlin a conceput o linie tehnologică de ciment la care, prin introducerea în flux a unui reactor de calcinare înainte intrării amestecului de materii prime în cuptorul rotativ de clincher, se reduc consumul de energie și dimensiunile cuptorului; combinatul construiește în prezent o astfel de linie în Austria. Sistemul de sudare a țevilor de mare presiune din metale înalt aliate, pus la punct la combinatul LEW din Henningsdorf, utilizează un microprocesor care permite sudorului să cunoască imediat calitatea cusăturii executate, întrerupând lucrul când se ating parametrii prestabiliți; pe această cale se realizează o economie de energie de până la 70% și se reduc pierderile de material. Același combinat produce un încălzitor pentru lingourile de oțel, la care cu ajutorul unor microprocesoare se asigură controlul automat precis al temperaturii până la 1250°C și reglarea funcționării celor trei convertizoare statice de frecvență de 500 Hz legate în paralel.

Mecanizarea și automatizarea muncilor manuale

Până la finele anului 1985, în R.P. Bulgaria urmează să fie eliberați de la munci fizice grele și periculoase circa 50 mii de lucrători, iar de la munci manuale alți 170 mii. La sfârșitul anului trecut, industria construcțiilor de mașini, electronică și electrotehnică realizase deja 80% din sarcina ce-i revenea în această privință; muncitorii eliberați în urma mecanizării și automatizării au fost cuprinși în cursuri de calificare, pentru a trece să lucreze la mașini.

Extinderea organizării brigăzilor de producție

În vederea creșterii mai accentuate a productivității muncii, pe lângă măsurile de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, în industria ușoară din U.R.S.S. se acționează intens pentru extinderea formei de organizare a muncii în brigăzi de producție — formații de lucru mari (de pildă, secții întregi), cu plan propriu și remunerație globală, în acord, în funcție de realizarea producției fizice și a altor indicatori. În acest sens se aplică măsuri pentru: studierea și generalizarea experienței înaintate a brigăzilor și a muncitorilor în domeniul organizării muncii, al folosirii mai bune a mașinilor și utilajelor și al reducerii consumului de muncă pe unitatea de produs; experimentarea și extinderea, în fiecare subramură a industriei ușoare, a constituirii unor brigăzi-model de înaltă productivitate a muncii; realizarea, în intervalul 1983—1985 — cu concursul cadrelor tehnico-ingineresti din întreprinderi și al specialiștilor din institutele de cercetări de profil — a unor acțiuni tehnice și organizatorice care să dea posibilitatea generalizării sistematice a brigăzilor în toate întreprinderile ramurii; perfecționarea formei de organizare și stimulare a brigăzilor (de pildă, s-a introdus un sistem de premii pentru muncitorii care lucrează la mai multe mașini decât este prevăzut în normele departamentale), creșterea eficienței activității lor. Se apreciază că pe baza mai bune organizări a muncii și a progresu-

lui tehnic, până în 1985 gradul de utilizare a mașinilor și utilajelor va crește cu 9—10%, în aceeași proporție se vor reduce cheltuielile de muncă pe unitatea de produs, iar necesarul de forță de muncă va fi diminuat cu 130 mii de oameni.

Conducerea operativă a producției

La fabrica de mașini-unelte speciale „Ponar” din orașul polonez Poznan a fost introdus un sistem de planificare și conducere a producției, bazat pe utilizarea echipamentului electronic de planificare Robotron (R.D.G.). Acesta elaborează instrucțiuni pentru stabilirea periodică a principiilor și modului de acțiune în domeniile pregătirii tehnice a producției, planificării, conducerii operative și curente a producției. Odată cu implementarea noului sistem a fost adoptată și o structură organizatorică îmbunătățită a serviciilor funcționale corespunzătoare, pentru o adăptare optimă la îndeplinirea funcțiilor ce le revin în noile condiții.

Raționalizarea și normarea muncii

O secțiune specială a actualului plan cincinal al R.S. Cehoslovace are în vedere reducerea treptată a consumului de muncă, prin organizarea științifică, raționalizarea și mai buna normare a muncii. Atenția deosebită ce se acordă acestei probleme este justificată de faptul că în cincinalul precedent sporul de productivitate a fost nesatisfăcător. Din 1981 până în prezent s-a desfășurat o amplă acțiune de reexaminare a normelor de muncă, pentru a le pune de acord cu posibilitățile tehnico-organizatorice reale ale întreprinderilor. Numărul muncitorilor pentru care nu erau stabilite norme a scăzut cu 15% și se are în vedere ca în 1984—1985 să fie redus cu încă 10% anual.

Tehnologii eficiente

● O firmă din Köln (R.F. Germania) a realizat un nou sistem de gazificare a deșeurilor de lemn (așchii, rumeguș). Într-un generator cilindric, alimentat la diferite nivele cu aer, are loc un proces de ardere (cu adaos de combustibil lichid) urmat de un proces de rafinare în zona incandescentă, pentru eliminarea gudroanelor și fenolului din gazul produs. Acesta poate fi folosit direct (în locul gazului metan), la încălzire, cea mai avantajoasă utilizare fiind însă la turbine de gaz pentru acționarea generatoarelor sau a pompelor de căldură. Sistemul este nepoluant.

● În India au fost puse în funcțiune, la Ramagundam și Talcher, două uzine de cîte 900 t/zi pentru producerea amoniacului din cărbune, pe baza unei tehnologii considerabil evaluate față de cea utilizată la instalațiile de capacitate mică, realizate în intervalul 1950—1970. Procesul de fabricație cuprinde următoarele faze: prepararea cărbunelui (uscare la cca. 1% umiditate și măcinare în particule de sub 0.1 mm); expedierea lui pneumatică (folosind azot sub presiune) la secția de gazificare (sub influx de oxigen și de abur obținut prin recuperarea căldurii reziduale), unde se obține gazul brut; răcirea acestuia (cu recuperarea căldurii), purificarea și comprimarea; desulfurarea gazului brut (după principiul absorbției/desorbției, utilizând metanul la temperatură foarte joasă ca soluție de epurare), combinată cu conversiunea monoxidului de carbon, din gaz, în hidrogen și bioxid de carbon (în prezența unui catalizator); epurarea bioxidului de carbon din gaz; purificarea finală a gazului.

contract economic

Inițiativa încheierii contractului economic

Data fiind importanța încheierii corespunzătoare și la termen a contractelor economice, Legea nr. 71/1969 reglementează în mod amănunțit obligațiile care revin unităților socialiste în legătură cu perfectarea acestor contracte. Ne vom referi, în cele ce urmează, la unul dintre aspectele pe care le implică problematica complexă a încheierii contractelor economice: partea căreia îi revine inițiativa contractării.

Este neîndoielnic că obligația încheierii contractelor economice le revine unităților socialiste în egală măsură, indiferent de calitatea de furnizoare sau beneficiară pe care o vor dobîndi în viitorul contract. Îndatorirea la care ne referim derivă din sarcinile de plan concrete exprimate în repartiții sau din sarcinile de plan globale pe care însăși unitățile socialiste le desprind din planurile lor economice. Altfel spus, imperativul încheierii contractelor economice privește, în egală măsură, ambele părți contractante.

Cu toate acestea, pentru a se asigura buna desfășurare a încheierii contractelor economice, legea prevede o anumite ordine sau succesiune în care trebuie săvîrșite acțiunile juridice menite să ducă, în final, la perfectarea acestor contracte.

În cadrul acestei succesiuni, inițiativa încheierii contractelor economice revine unității beneficiare, deoarece art. 25 lit. a din Legea nr. 71/1969 prevede următoarele: „Unitatea beneficiară va emite comenzi în termen de 20 de zile de la data primirii normativelor de plan, iar în cazul produselor pentru care se elaborează și balanțe materiale, de la data primirii repartițiilor”.

Care sînt consecințele retransmiterii comenzilor în termenul menționat?

Potrivit art. 94 pct. 3 din Legea nr. 71/1969, nerespectarea termenelor de emisie a comenzilor constituie abatere disciplinară care se sancționează cu reducerea retribuției și a indemnizației de conducere pe 1—3 luni cu 5—10 la sută, cu retragerea uneia sau mai multor gradații sau trepte de retribuție pe 1—3 luni sau, în cazul celor încadrați la nivelul de bază, diminuarea acestuia cu 5—10 la sută, pe aceeași perioadă.

Pe planul procesului de încheiere a contractelor economice, întîrzierea în transmiterea comenzii sau retransmiterea ei nu poate să aibă ca efect paralizarea acestui proces.

Mai concret, efectele unei asemenea întîrzieri sau nerespectări ocazionatează doar întîrzierea corespunzătoare a încheierii contractului. Aceasta — deoarece, în opinia noastră care este confirmată de practica relațiilor dintre unitățile socialiste, lipsa comenzii nu constituie o piedică de netrecut în parcurgerea etapelor următoare ale perfectării contractului economic.

Într-adevăr, unitatea furnizoare căreia nu i s-a transmis comanda, preia inițiativa contractării, emițînd proiectul de contract.

S-ar putea susține că un atare procedeu ocazionalizează dificultăți, dat fiind că, în lipsa comenzii, unitatea furnizoare nu cunoaște circumstanțele în care dorește unitatea beneficiară să aibă loc executarea. Altfel spus, ar lipsi, în această ipoteză, elementele necesare pentru concretizarea, prin contractul economic, a sarcinii de plan într-un mod adecvat cerințelor și necesităților unității beneficiare.

O atare obiecțiune nu ar putea fi susținută cu temel, întrucît în situația creată ca urmare a lipsei comenzii, unitatea furnizoare are la îndemînă două posibilități.

Prima constă în concretizarea sarcinii de plan prin prevederea în cuprinsul proiectului de contract a unor clauze adecvate posibilităților sale de executare a prestației. În acest caz, unitatea beneficiară are la dispoziție posibilitatea de a exprima, pe calea obiecțiunilor precontractuale, dezacordul său cu privire la unele dintre clauzele contractuale propuse și de a oferi alte clauze sau amendamente pe care le consideră necesare pentru configurarea corespunzătoare a cuprinsului contractului.

A doua posibilitate este dată de următoarele dispoziții ale art. 17 din Legea nr. 71/1969: „În cazul unor produse pentru care, la data contractării, nu sînt precizate sortimentele, tipurile, dimensiunile sau alte caracteristici necesare executării obligațiilor asumate, părțile vor prevedea termenele de prezentare a acestora, care nu vor putea depăși șase luni înainte de data livrării”.

În acest caz, conținutul contractului parțial nedeterminat la data emiterii proiectului de contract, se va completa ulterior, în condițiile legii.

În practică se mai ivește situația cînd unitățile beneficiare nu numai că omit să aibă inițiativa contractării prin emiterea comenzii, dar refuză să semneze proiectele de contract transmise de către unitățile furnizoare în condițiile de mai sus.

O asemenea situație are semnificația unui refuz manifest de contractare în legătură cu care sînt incidente, dispozițiile art. 26 alin. ultim și penultim din legea menționată. Ca atare, se impune sesizarea organelor competente să rezolve neînțelegerea ivită ca urmare a refuzului de contractare, soluția dată de aceste organe ținînd loc de contract pînă la data perfectării acestuia de către părți. Dacă refuzul de contractare manifestat din partea unității beneficiare a fost nejustificat, organele competente să rezolve neînțelegerea vor face propuneri de sancționare a persoanelor vinovate.

În alte cazuri, unitățile beneficiare, în loc să urmeze calea prevăzută de lege emițînd comenzi, transmit unităților furnizoare proiecte de contract. Este o situație care contravine flagrant dispozițiilor art. 25 lit. b din Legea nr. 71/1969 potrivit cu care emiterea proiectului de contract este de atributul unității furnizoare.

Primind un asemenea proiect de contract, unitatea furnizoare poate adopta una din următoarele poziții:

a) Să refuze semnarea proiectului de contract și să emiță, în îndeplinirea sarcinilor ce-i revin potrivit prevederilor

lor legale citate mai sus, propriul său proiect de contract.

Ni se pare neîndoielnic că în această ipoteză procedura de perfectare a contractului se va urma pe baza proiectului de contract legal emis de către unitatea furnizoare.

b) Să semneze fără obiecțiuni proiectul de contract întocmit de către unitatea beneficiară.

Socotim că într-un asemenea caz contractul trebuie să fie considerat perfectat în forma propusă și acceptată, deoarece, ca urmare a acordului intervenit între părți, contractul reprezintă opera lor comună, rămânând fără consecințe practice împrejurarea că proiectul de contract a fost întocmit și propus de către unitatea beneficiară în locul celei furnizoare.

c) Situația se complică în ipoteza în care, primind proiectul de contract elaborat de către unitatea beneficiară, unitatea furnizoare îl semnează cu obiecțiuni.

Precum se știe, formularea obiecțiunilor este, potrivit art. 25 lit. c din Legea nr. 71/1969, de atributul unității beneficiare.

Rezumând, în acest caz ne aflăm în prezența a două bătăli de la procedura de încheiere a contractelor economice. Prima constă în emiterea proiectului de contract de către unitatea beneficiară în locul celei furnizoare. A doua constă în formularea obiecțiunilor, de către unitatea furnizoare, deși, potrivit legii, obiecțiunile pot fi formulate numai de unitatea beneficiară.

Având în vedere însă, necesitatea stabilirii neîntârziată a raporturilor contractuale dintre unitățile socialiste, considerăm că actele juridice săvârșite în modul arătat nu suferă sancțiunea nulității pe motivul nerespectării procedurii de contractare prevăzută de lege. De altfel, o asemenea sancțiune nu este reglementată în mod expres.

Ca atare, pentru justa calificare a actelor juridice săvârșite de către părți și pentru încadrarea lor în dispozițiile normative la care s-a făcut referire, proiectului de contract emis de către unitatea beneficiară este necesar să i se recunoască valoarea unei comenzi.

Cît privește obiecțiunile cu care unitatea furnizoare a semnat proiectul de contract, acestora trebuie să li se atribuie — împreună cu clauzele însușite din proiectul de contract emis de către unitatea beneficiară — valoarea juridică a proiectului de contract prevăzut de art. 25 lit. b din legea citată.

Rămân de rezolvat următoarele probleme care se cer abordate pe linia de gândire pe care am înfățișat-o :

— Problema unității căreia li revine sarcina convocării la încercarea de conciliere prevăzută de art. 25 lit. d din legea amintită.

— Problema unității căreia li revine obligația de a sesiza organul competent pentru soluționarea obiecțiunilor neconciliate.

Referitor la prima dintre problemele enunțate, reamintim că potrivit textului legal citat, sarcina convocării la încercarea de conciliere a obiecțiunilor privește unitatea furnizoare.

Consecvent punctului de vedere potrivit căruia părțile nu au posibilitatea legală de a modifica procedura de încheiere a contractelor economice statornicită prin prevederile art. 25 din Legea nr. 71/1969, socotim că părțile își păstrează obligațiile care le sînt stabilite prin aceste prevederi și, ca atare, sarcina convocării la încercarea de

conciliere, revine unității furnizoare, chiar și în condițiile în care ea a fost aceea care a formulat obiecțiunile.

Pentru aceeași rațiune, sarcina sesizării organului competent să rezolve obiecțiunile neconciliate revine tot unității furnizoare.

De aici rezultă o importantă consecință în ceea ce privește modul de perfectare a contractului semnat cu obiecțiuni în ipoteza în care organul competent nu este sesizat în termenul prevăzut de lege.

Potrivit art. 25 lit. e din legea citată, „furnizorul este obligat să sesizeze, în termen de 5 zile, organul competent pentru soluționarea eventualelor obiecții neconciliate; în cazul depășirii termenului de sesizare, obiecțiile beneficiarului se consideră acceptate, dacă nu contravin legii”.

Rezultă deci, că în cazul depășirii termenului de sesizare a organului competent de către unitatea furnizoare, aceasta a acceptat tacit punctul de vedere menținut de către unitatea beneficiară în cadrul încercării de conciliere.

În cazul cînd nu a fost parcursă etapa încercării de conciliere, se vor considera acceptate propunerile pe care unitatea beneficiară le-a făcut în cuprinsul proiectului de contract transmis unității furnizoare, proiect de contract pe care această din urmă unitate le-a semnat cu obiecțiuni.

I. ICZKOVITS

Porturi fluviale și maritime. Tarife aplicabile

Clasificarea unor porturi dunărene, ca porturi maritime, are o dublă semnificație, pe de o parte sub aspectul regimului de navigație pe Dunăre, iar pe de altă parte, din punct de vedere comercial, aspect ce ne preocupă, cu referire specială la tarifarea operațiunilor de manipulare a mărfurilor în porturi.

Prin Convenția privitoare la regimul de navigație pe Dunăre, încheiată la Belgrad pe data de 18 august 1948 și prin „Dispozițiile Fundamentale relative la navigația pe Dunăre” adoptate de Comisia Dunării prin Decizia sesiunii a XXV-a din 9 iunie 1967 și corelat cu acestea, prin Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 333 din 28 aprilie 1980 privind aprobarea Regulamentului de Navigație pe Dunăre în sector R.S. România, partea a II-a, s-au stabilit reguli speciale de navigație aplicabile pe Dunărea de jos cuprinsă între km. 173 și rada Sulina inclusiv, porțiune care este considerată sector maritim. Pe cale de consecință, porturile Brăila, Galați, Tulcea și Sulina sînt clasificate ca porturi maritime.

Prin Ordinul M.T.Tc. nr. 2010/20.XII.1975 privind stabilirea capacității de operare simultană a navelor în porturile maritime românești, s-au nominalizat porturile Constanța, Galați, Brăila și Tulcea ca porturi maritime, unde începînd cu 1.I.1976 capacitatea de acostare simultană a navelor este aceea din anexa la ordin, care înlocuiește anexa la Ord. M.T.Tc. nr. 243/20.II.1975. Aceasta este o clasificare a porturilor maritime după capacitatea de acostare simultană a navelor, care include și porturile dunărene din aceeași zonă, care au asemenea capacitate simultană de operare a navelor.

Din punct de vedere comercial, prima referire la porturi dunărene considerate ca porturi maritime, o întîlnim în „Tariful pentru operațiunile de transbordări și de manipulații a mărfurilor și a altor prestații de servicii în porturile R.S.R.” aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 publicată în C.H.D. nr. 2/1963, în care s-au prevăzut tarife distincte pentru menționatele operațiuni, care se efectuează în por-

turile maritime față de cele fluviale și anume, Tarifele cuprinse în tabelele anexă „A” se aplică operațiunilor executate în porturile maritime Constanța, Galați și Brăila, iar Tarifele din tabelele „B” se aplică operațiunilor executate în porturile fluviale.

În condițiile Tarifului aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962, portul dunărean Tulcea considerat port maritim din punct de vedere al navigației, conform Ord. M.T.Tc. nr. 333/1980 și sub aspectul capacității de operare simultană a navelor, potrivit Ord. M.T.Tc. nr. 2010/20.XII.1975, nu a fost tratat ca port maritim sub aspectul tarifării operațiunilor portuare privind manipularea mărfurilor.

Un litigiu dintre reclamanta INF „NAVROM” Galați și Întreprinderea județeană de construcții-montaj Tulcea, rezultat din faptul că reclamanta a calculat taxele de operare a navelor în portul Tulcea după anexa „A” corespunzător porturilor maritime, în timp ce pirita a pretins aplicarea anexei „B” pentru porturile fluviale, a pus în discuție natura portului Tulcea și cum se reflectă clasificarea găsită în actele normative la care ne-am referit, asupra tarifării operațiunilor în condițiile tarifare în vigoare.

Întreprinderea de navigație fluvială „NAVROM” Galați, în argumentarea susținerii că portul Tulcea este considerat un port maritim și sub aspectul tarifării operațiunilor portuare, a invocat prevederile Ord. M.T.Tc. nr. 1755 din 23.XII.1980 privind aprobarea tarifelor actualizate la transporturile de mărfuri pe fluviu în trafic intern și pentru manipularea mărfurilor în porturile R.S.R. și Ord. M.T.Tc. nr. 2010/20.XII.1975 privind stabilirea capacității de operare simultană a navelor în porturile maritime românești, în care figura și portul Tulcea.

Arbitrajul de stat interjudețean Constanța prin Hot. nr. 1109/4.V.1983 a respins acțiunea, reținând că potrivit Tarifului aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 portul Tulcea nu figurează ca port maritim.

În urma cererii de reabilitare formulată de reclamantă, primul arbitru de stat, prin Dec. nr. 581/28.II.1983 a desființat hotărârea menționată cu motivarea că deși la data apariției H.C.M. nr. 1369/1962 numai porturile Constanța, Galați și Brăila erau porturi maritime, la data apariției Ord. M.T.Tc. nr. 1755/23.XII.1980 de actualizarea prețurilor prin Ord. M.T.Tc. nr. 2010/20.XII.1975 portul Tulcea a fost declarat port maritim și drept consecință, în conformitate cu H.C.M. nr. 1369/1962 și anexa 9 la Ord. M.T.Tc. nr. 1755/1980 pentru operațiunile de transbordări și manipulări de mărfuri executate în acest port, se aplică tariful prevăzut pentru porturile maritime. În sprijinul acestei concluzii, pe lângă Ord. M.T.Tc. nr. 2010/20.XII.1975, decizia P.A.S. se referă și la o adresă a M.T.Tc. 3/5/1410/v. 1982 care confirmă că portul Tulcea este port maritim.

Fără a contesta această concluzie sub aspectul navigației și capacității simultane de operare a navelor, dorim să ne referim la caracterul mixt al portului Tulcea, ca port fluvial și maritim, la necesitatea unor distincții funcționale ale portului, care se reflectă pe planul tarifării operațiunilor de manipulare a mărfurilor și a prestațiilor de servicii la nave, la importanța delimitării funcționale.

Portul Tulcea, ca de altfel Brăila, Galați și Suhina, este un port fluvial, considerat maritim din punct de vedere al regimului navigației pe Dunăre, așa cum prevăd Convenția de la Belgrad din 1948. Dispozițiile fundamentale relative la navigația pe Dunăre, conform Deciziei Comisiei Dunării nr. XXV/1957 și potrivit Ord. M.T.Tc. nr. 333/28.IV.1980. Este de asemenea considerat port maritim prin Ord. M.T.Tc. nr. 2010/1975 din punctul de vedere a capacității de operare simultană a navelor în porturile maritime românești.

Cit privește însă tarifarea operațiunilor de transbordări și de manipulări a mărfurilor și a altor prestații de servicii în porturile R.S.R., pentru care legiuitorul a stabilit tarife distincte pentru porturile maritime și pentru cele fluviale, ne referim la Tariful de bază aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 în care s-au nominalizat porturile maritime,

considerarea prin extindere a funcției de port maritim prin criteriile mai sus amintite și pentru portul Tulcea nenominalizat în tarif, ni se pare discutabilă.

Ne fundamentăm rezerva față de aplicarea extincțivă a tarifării pe mai multe considerente și anume:

— prin Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/31.XII.1962 la art. 17 s-a prevăzut că pentru operațiunile de transbordări și manipulații mărfuri în incinta porturilor, se aplică tarifele cuprinse în Tabelele tarifare „A” și „B”. Tarifele cuprinse în tabelele „A” se aplică operațiunilor executate în porturile maritime Constanța, Galați și Brăila, iar celea din tabelele „B”, operațiunilor executate în porturile fluviale;

— prin Ord. M.T.Tc. nr. 1755 din 23.XII.1980 privind aprobarea tarifelor actualizate la transporturile de mărfuri pe fluviu în trafic intern și pentru manipularea mărfurilor în porturile R.S.R. precum și a modificărilor intervenite în dispozițiile de aplicare, s-a menținut aceeași deosebire a tarifării după cum portul este maritim sau fluvial, în art. 4 precizându-se că „Tarifele pentru transportul de mărfuri pe fluviu în trafic intern, precum și pentru manipularea mărfurilor în porturile R.S.R. aprobate prin H.C.M. nr. 508/1971 și H.C.M. nr. 1369/1962 se modifică și completează după cum urmează... c) Tarife pentru transbordarea și manipularea mărfurilor în porturile R.S.R. conform anexei 9” Această anexă cuprinde tarife în tabelele „A” și „B” pentru porturi maritime și fluviale, nenominalizate;

— Ordinul M.T.Tc. nr. 1755/23.XII.1980 fiind emis în aplicarea D. nr. 392/24.XII.1980 privind actualizarea și îmbunătățirea corelării pe principii economice a prețurilor și tarifelor aprobate prin H.C.M. nr. 508/1971 și H.C.M. nr. 1369/1962, menținând distincția de tarifare, după clasificarea porturilor făcută prin Tarifele aprobate prin Hotărârea Consiliului de Miniștri menționată, prevederile art. 17 din Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 au rămas în vigoare, astfel că Ordinul M.T.Tc. nr. 1755/1980 nu a modificat, din acest punct de vedere, Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 și nici nu-i posibil ca acest Tarif să fie modificat prin alte ordine M.T.Tc. cum ar fi nr. 2010/20.XII.1975 privind stabilirea capacității de operare simultană a navelor în porturile maritime românești, în care figurează și portul Tulcea. De altfel, din 1975 și pînă la apariția ord. M.T.Tc. nr. 1755/23.XII.1980, care subliniem nu a făcut o nouă clasificare a porturilor din punctul de vedere al tarifării operațiunilor portuare, preluând-o pe cea din Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962, INF „NAVROM” Galați, nu a tarifat operațiunile din portul Tulcea după tabela „A” pentru porturile maritime;

— împrejurarea că în Ord. M.T.Tc. nr. 1755/23.XII.1980 nu s-au mai reprodus prevederile art. 17 din Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 cu clasificarea porturilor maritime, cărora li se aplică tabela „A”, nu constituie o lacună a actului normativ, care poate fi suplinită prin referirea la alte acte normative, cum s-a reținut prin Decizia P.A.S. nr. 581/28.II.1983, intrucit prin Ord. M.T.Tc. nr. 1755/1980 s-au actualizat și îmbunătățit prețurile din Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962 care a fost modificat și completat, dar nu abrogat, rămînînd în vigoare prevederile nemodificate, respectiv art. 17 care a clasificat porturile R.S.R. din punct de vedere al tarifării.

Acestea sînt argumentele care ne îndreptățesc să considerăm că M.T.Tc. nu putea prin ordine adiacente să modifice Tariful aprobat prin H.C.M. nr. 1369/1962, că clasificarea porturilor din acest tarif, nu poate fi modificată decît prin act normativ de același nivel.

În măsura în care, dezvoltarea portului Tulcea, din punct de vedere comercial, reclamă o reanalizare a operațiunilor sub aspect tarifar, predominînd operațiuni legate de nave maritime, cu termene de operare și posibilități de operare diferite față de cele fluviale, aprecierea unei astfel de clasificări nu poate fi făcută numai prin modificarea expresă a tarifelor și nu prin extindere sau interpretare.

IULIAN LASCU

Arbitrajul de stat interjudețean Constanța

UNELE REGLEMENTĂRI PRIVIND REDUCEREA PROGRAMULUI DE LUCRU ȘI SCHIMBAREA LOCULUI DE MUNCĂ

În legislația noastră sînt reglementate unele situații de protecție a persoanelor încadrate cu contract de muncă a căror sănătate necesită prestarea unui program de lucru redus, sau o schimbare temporară ori definitivă a locului de muncă. În cele ce urmează arătăm unele situații cînd la recomandarea organelor medicale se poate reduce programul de lucru sau schimba locul de muncă și acordarea drepturilor bănești.

1) Potrivit dispozițiilor art. 9 din H.C.M. și C.C.U.G.S.R. nr. 880/1965, persoanele încadrate cu contract de muncă pe durată nedeterminată, pot beneficia de reducerea programului de lucru cu 1/4 din durată normală în cazul cînd starea de sănătate necesită această reducere ca urmare a unei boli sau accident, înainte sau după internarea în spital etc. Reducerea programului de lucru se aprobă de conducerea unității la propunerea medicului și a Comisiei pentru probleme sociale de pe lângă C.O.M. constituită în baza Legii nr. 5/1978, pe o durată de cel mult 90 de zile calendaristice într-un an calendaristic. Pe timpul reducerii programului de lucru persoana respectivă beneficiază de retribuția tarifară corespunzătoare timpului lucrat și de o diferență plătită din C.A.S. pe baza certificatului medical eliberat lunar de medicul care face propunerea. Pe timpul reducerii programului de lucru se acordă retribuția pentru munca prestată corespunzătoare timpului lucrat, inclusiv sporul pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate aferentă timpului lucrat, acordul etc. și o diferență din C.A.S. care nu poate depăși 25% din retribuția tarifară corespunzătoare la 204 ore sau 195,5 ore, avută în luna în care se acordă programul redus de lucru, fără alte sporuri.

2) La art. 147 din Codul muncii se arată că persoanele încadrate în muncă, vor fi repartizate la alte munci mai ușoare decît cele care le revin, potrivit încadrării lor, în perioada în care se află sub tratament medical, fără ca prin aceasta să le scadă retribuția. Această schimbare a locului de muncă se aplică de conducerea unității pe baza recomandării medicale și la propunerea comisiei pentru probleme sociale, constituită în baza Legii nr. 5/1978 pe o perioadă de pînă la 3 luni în cursul unui an calendaristic. Această comisie împreună cu medicul unității și conducătorii locurilor de muncă trebuie să stabilească și să cunoască locurile de muncă mai ușoare din unitate în vederea repartizării personalului respectiv. În cazul cînd starea de sănătate necesită schimbarea locului o perioadă mai lungă, sau definitivă după cele 3 luni persoana respectivă, cu acordul acesteia, poate fi încadrată și retribuită, cu respectarea Legii nr. 12/1971 și Legii nr. 57/1974.

3) În conformitate cu prevederile art. 29 din Legea nr. 3/1977, persoanele care au suferit accidente de muncă, a contractat boli profesionale sau care, din motive de sănătate, nu mai pot lucra în condițiile de la locurile de muncă avute anterior, vor fi încadrate la locurile de muncă mai ușoare, corespunzătoare capacității lor de muncă. Unitățile socialiste au obligația de a asigura încadrarea în astfel de locuri de muncă a persoanelor arătate mai sus. Muncitorii și maeștrii cuprinși în grupele I și a II-a de muncă, care au o vechime minimă de 15 ani în aceste grupe, vor fi încadrați în locuri de muncă la care să li se asigure o retribuție de cel puțin 75% pentru grupa I și 70% pentru grupa a II-a, din retribuția în vigoare corespunzătoare funcției avute anterior. În cazul cînd nu este posibil să se asigure această retribuție, diferența pînă la 70% sau 80% se acordă din fondurile asigurărilor sociale, incluzîndu-se în retribuția tarifară. Prin această schimbare a locului de

muncă se urmărește recuperarea capacității de muncă a persoanelor respective și prevenirea invalidității parțiale sau totale, precum și a pensionării pentru invaliditate. Potrivit indicațiilor metodologice ale Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății privind evoluarea și recuperarea capacității de muncă, propunerea pentru schimbarea locului de muncă se poate face de către: spitalul teritorial prin medicul de specialitate care au în supraveghere medicală persoana respectivă; comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, în cazurile în care nu este de acord cu prelungirea concediului medical sau încadrarea în grad de invaliditate; medicul de întreprindere. Schimbarea locului de muncă se face de către unitate cu sprijinul comisiei pentru probleme sociale cu avizul medicului de întreprindere pe baza formularului special tipizat întocmit de unitatea sanitară care face propunerea. În cazul cînd persoanele propuse pentru schimbarea locului de muncă, au dreptul să beneficieze de diferență de retribuție din fondul asigurărilor sociale, (art. 29(2) Legea nr. 3/1977), conducerea unității are obligația să comunice cabinetului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din raza de activitate a unității, pentru ca aceste persoane să fie supuse revizuirii medicale, potrivit dispozițiilor legale, la termenele stabilite (8 luni) și comunicate celui în cauză. În aceste situații documentația medicală se păstrează la cabinetul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă. Medicul de întreprindere trebuie să ia în evidență persoanele care au schimbat locul de muncă pentru dispensarizarea și urmărirea evoluției sănătății lor pe baza programelor de recuperare.

I. DUMITRESCU

N.R. Răspuns așteptat și de întreprinderea „Electrobanat”, din Timișoara.

financlar

Măsuri pentru accelerarea decontărilor în domeniul investițiilor

Decretul Consiliului de Stat nr. 384/1983 aduce o binevenită și riguroasă reglementare în acest domeniu.

Potrivit acestui act normativ, operațiunile ce trebuie să le îndeplinească beneficiarii de investiții sînt etapizate — logic și cronologic — astfel:

— prima operațiune constă în încheierea contractelor economice cu unitățile de proiectare, de construcții-montaj, cu furnizorii de utilaje sau alte materiale și cu unitățile prestatoare de servicii; încheierea făcîndu-se cu respectarea întocmai a documentației tehnico-economice și a listelor de dotări, legal aprobate, în cadrul și conform prevederilor de plan. Contractele economice încheiate se adaptează anual, corespunzător graficelor de eşalonare a investiției și de livrare a utilajelor, potrivit îmbunătățirilor aduse prin planul și bugetul de venituri și cheltuieli pe anul respectiv;

— a doua operațiune constă în încunoștințarea de către beneficiarul de investiții a unităților de proiectare, de construcții-montaj, pe furnizorii și pe prestatorii, adică pe toți cocontractanții, că are asigurate condițiile de plată, în

termen de 3 zile de la primirea comunicării băncilor finanțatoare despre deschiderea finanțării;

— la începutul fiecărei luni, beneficiarii de investiții au datoria să analizeze capacitatea de plată și să ia măsuri pentru realizarea integrală a resurselor destinate finanțării investițiilor prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli (art. 5); în cazul în care în cursul anului, nu se realizează resursele pentru finanțarea investițiilor la nivelul prevederilor din bugetele de venituri și cheltuieli, beneficiarii de investiții au obligația de a solicita credite pentru suplinirea acestora. Regimul acestor credite este solicitat prin art. 9 alin. 2 și 3 din decret.

Pentru asigurarea resurselor și în general a unui regim de legalitate a tuturor operațiilor financiare dintre participanții la investiții, băncile sînt chemate a se pronunța asupra legalității cheltuielilor încă înainte de angajarea lor de către beneficiari, și înainte de începerea oricăror lucrări de către executanți, proiectanți și furnizori, precum și asupra plăților (art. 2 și 10 din decret).

După ce această etapă premergătoare decontărilor propriu-zise a fost parcursă în condițiile sus-arătate, decretul reglementează regimul plăților dintre beneficiarii de investiții și unitățile de construcții-montaj.

Potrivit art. 6, beneficiarii acordă unităților de construcții-montaj sub controlul băncilor, la începutul fiecărei luni, avansuri bănești, fără dobîndă, pînă la nivelul volumului de lucrări care se execută în luna respectivă, potrivit planului. Regularizarea avansului lunar acordat se face la expirarea lunii, în funcție de lucrările executate, fie prin plata lucrărilor realizate peste plan, fie prin trecerea diferenței (dintre avansul primit și valoarea lucrărilor efectiv realizate) în contul avansului ce trebuia a fi plătit pentru luna următoare. În situația în care în luna următoare nu se mai datorează avans, restituirea diferenței de avans (pentru care nu s-au executat lucrări) se face de către unitățile de construcții-montaj, cu prioritate, înaintea oricăror obligații de plată, în baza art. 6 alin. 3 din decret.

Dacă lucrările nu au fost predate în termen din vina constructorului, beneficiarii sînt în drept de a nu mai acorda avansuri, lucrările urmînd a fi decontate pe măsura realizării lor.

În cazul investițiilor la care este prevăzută efectuarea de probe tehnologice, beneficiarii vor reține unităților de construcții-montaj, drept garanție, o sumă de 2% din valoarea lucrărilor pentru fiecare obiect sau parte de obiect terminat și predat prin recepție, potrivit legii. După încheierea probelor tehnologice și a eventualelor lucrări necesare stabilite în sarcina constructorului cu ocazia recepției preliminare a lucrărilor de construcții-montaj și a probelor tehnologice, beneficiarul este obligat ca în termen de 3 zile să introducă în bancă documentele pentru plata garanției reținute.

dr. C. JORNESCU

Agenda consiliilor populare

Eliberarea autorizațiilor pentru lucrări de construire

Potrivit art. 11 din Legea nr. 4/1973 „cetățenii pot să-și construiască o locuință proprietate personală pentru ei și familiile lor, cu mijloace proprii sau cu mijloace proprii și credite de la stat, în localitățile în care domiciliază sau în care au dreptul să-și stabilească domiciliul, în condițiile legii“. Este îndeobște cunoscut că pentru construirea legală a unei asemenea locuințe ca și pentru orice alte lucrări de reconstruire, transformare, adăugire sau reparare a unei clădiri trebuie obținută, în prealabil, autorizația administrativă pentru executarea de lucrări de construcții. Cererile pentru obținerea autorizațiilor, însoțite de documentația tehnică se depun la organul local al administrației de stat a cărei competență în eliberarea autorizațiilor este dată de art. 4 din Decretul nr. 144/1958. Documentația va cuprinde: un plan de situație a terenului cu indicarea loturilor, a dimensiunilor și propunerea de amplasare a construcției; o scurtă descriere a construcțiilor și a anexelor gospodărești ce urmează a se executa, arătîndu-se numărul și destinația încăperilor, precum și felul materialelor principale din care se vor construi pereții și acoperișul; costul total al construcțiilor.

În conformitate cu prevederile art. 15 din D. nr. 144/1958 „cererile pentru eliberarea autorizațiilor, avînd întreaga documentație legală, se vor rezolva în cel mult 15 zile de la înregistrarea lor“.

La emiterea autorizațiilor se vor stabili condițiile care să asigure folosirea rațională a terenului, densitatea optimă a locuințelor, regimul de aliniere și regimul de înălțime, în conformitate cu prevederile schiței și detaliilor de sistematizare.

Acordarea autorizației pentru executarea de lucrări de construcții implică pentru beneficiarul acesteia anumite obligații. Astfel, persoanele care își construiesc locuință proprietate personală, în regie, sînt obligate să execute integral construcția în termenul stabilit prin autorizația de construcție. În cazul cînd o asemenea dispoziție nu este respectată, comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare vor revoca decizia privind dreptul de folosință asupra terenului, care se poate atribui altor persoane îndreptățite.

În situația revocării deciziei de atribuire a terenului, fostul beneficiar poate vinde construcția neterminată, în termenul stabilit de comitetul (biroul) executiv al consiliului popular, unei persoane care se angajează să continue construcția și căreia i se atribuie terenul în condițiile Legii nr. 4/1973.

Dacă construcția nu a fost vîndută în termenul stabilit de organul local al administrației de stat, proprietarului îi incumbă obligația de eliberare a terenului în termenul stabilit de comitetul sau biroul executiv al consiliului popular.

Autorizațiile pentru executarea de lucrări de construcții își pierd valabilitatea, dacă în termen de 1 an de la eliberarea lor operațiunea pentru care au fost solicitate nu a fost începută. În cazul în care titularii autorizațiilor au fost împiedicați, din motive de forță majoră, de a-și valorifica, în termen, autorizațiile obținute și dacă toate condițiile inițial considerate nu au suferit nici o schimbare, organele care au eliberat respectivele autorizații pot acorda o prelungire a valabilității acestora, cu încă cel mult 1 an, termen ce curge de la data la care a încetat împiedicarea.

Autorizația de construcție fiind un act administrativ, pe cale de consecință, emiterea unei autorizații ilegale sau refuzul nejustificat de a acorda o atare autorizație cad sub incidența Legii nr. 1/1967.

Eliberarea autorizațiilor pentru modificări constructive

Așa cum am arătat, art. 2, I, lit. a din Decretul nr. 144/1958, prevede faptul că pentru lucrările de reconstruire, transformare, adăugire sau reparare a clădirilor de orice fel, este necesară obținerea unei autorizații eliberate de organele competente. În acest sens, dispozițiile actului normativ citat interzic începerea lucrărilor mai înainte de a se fi obținut autorizația amintită, precum și executarea unor lucrări care vor încălca prevederile cuprinse în autorizație.

Cererile pentru eliberarea autorizațiilor, însoțite de documentația tehnică se depun la organele locale ale administrației, conform competențelor arătate.

Menționăm că pentru eliberarea autorizațiilor necesare modificărilor constructive (transformare, adăugire etc.) documentația tehnică va trebui să cuprindă: o scurtă descriere a locuinței și a anexelor gospodărești existente, arătându-se numărul, destinația încăperilor și materialelor din care sînt construite, de asemenea, lucrările de transformare, adăugire etc. ce urmează a se executa; costul estimativ al lucrărilor. În caz de necesitate și în special la adăugiri se va adăuga și un plan de situație al terenului, cu indicarea dimensiunilor loturilor, în care se va arăta poziția clădirilor de locuit și a anexelor gospodărești pe teren ce urmează a se executa.

Metodologic, aceste autorizații se eliberează numai pe baza unui aviz tehnic emis de aparatul de specialitate al organului local al administrației de stat, prin care se exprimă acordul de principiu cu privire la efectuarea lucrării, după care, depunându-se documentația tehnică a execuției propriu-zise se eliberează de către comitetul (biroul) executiv al consiliului popular competent, autorizația prevăzută de lege. Se constată astfel că avizul tehnic este un act de dispoziție, avînd valoarea unei autorizații prealabile autorizației finale prevăzută de lege, retragerea nejustificată a acesteia, producînd efecte juridice ce intră, de asemenea, sub incidența Legii nr. 1/1967. Într-o

asemenea speță asupra căreia Suprema instanță s-a pronunțat prin Decizia nr. 15/1980, reclamanții, persoane fizice, au solicitat organului administrativ competent aprobarea efectuării unor lucrări de construcții (separarea accesului de la holul parterului la etajul clădirii) aprobarea unor lucrări pentru care, potrivit art. 2 din Decretul nr. 144/1958, este necesară autorizarea din partea organului administrativ competent. Tribunalul Suprem a statuat că avizul tehnic fără de care nu se poate elibera autorizația finală, este un act de dispoziție, avînd valoarea unei autorizații prealabile autorizației finale, ambele avînd caracterul unor acte administrative, fiind producătoare de efecte juridice și intrînd sub incidența Legii nr. 1/1967. Prin urmare, retragerea nejustificată a avizului tehnic, poate fi cenzurată de instanțele judecătorești, fără a se putea susține că avizul tehnic are caracterul unui simplu act pregătitor și că numai autorizația finală este producătoare de efecte juridice (Dec. nr. 15/1980, Trib. Sup. în cupunerea prevăzută de art. 39 alin. 2 și 3 din Legea pentru organizarea judecătorească, în Culegerea de decizii ale Trib. Sup. pe anul 1980, Ed. științifică și enciclopedică, Buc. 1983, p. 198).

Cererile pentru eliberarea autorizațiilor de reconstruire, adăugire, transformare, avînd întreaga documentație legală se vor rezolva în cadrul aceluiași termen prevăzut pentru eliberarea autorizațiilor pentru executarea de lucrări de construcții (15 zile de la înregistrarea lor). În cazul în care, cu privire la efectuarea lucrărilor solicitate, există un litigiu, autorizația se eliberează numai după terminarea litigiului și numai dacă acțiunea petiționarului a fost admisă.

În sfîrșit, potrivit art. 29 alin. 3 din Legea nr. 58/1974 „Construcțiile și instalațiile realizate cu încălcarea documentațiilor de sistematizare, fără autorizație sau fără respectarea acesteia, vor putea fi demolate sau desființate pe cheltuiala celor vinovați. Pentru construcțiile și instalațiile executate în afara perimetrelor construibile se va dispune în toate cazurile demolarea”.

Singurul organ competent să aprecieze oportunitatea demolării sau desființării unei construcții este comitetul (biroul) executiv al consiliului popular. În consecință, instanța de judecată, sesizată cu o cerere de demolare a unei construcții care a fost ridicată fără autorizație sau fără respectarea ei, nu va putea dispune demolarea acelei construcții, fără deținerea, în prealabil, a autorizației administrative de demolare. În această situație, condiția autorizării pentru demolarea unei construcții în sensul dispozițiilor cuprinse în D. nr. 144/1958, trebuie să fie îndeplinită înainte de pronunțarea hotărîrii judecătorești, iar nu ulterior, deoarece în caz de neîndeplinire, cererea de demolare este neîntemeiată și trebuie să fie respinsă. Altminteri ar însemna să se pronunțe o hotărîre ce nu ar putea fi executată sau a cărei executare, dacă s-ar obține ulterior autorizația, să ocaziona eventuale noi litigii (Trib. Sup. Dec. civ. nr. 1940/1979).

Practica arbitrală comentată

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ

Potrivit art. 45 din Decretul nr. 471/1971 organizațiile socialiste asigurate de răspundere civilă au obligația să recupereze „pentru Administrația Asigurărilor de Stat despăgubirile plătite de aceasta, de la propriul lor conducător-auto răspunzător de producerea pagubelor”. În această privință, prin Instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 7/1976 s-a prevăzut obligația sucursalelor ADAS să convoace la constatarea pagubelor unitățile socialiste ale căror autovehicule sînt implicate în accidente de circulație. Totuși, actele de constatare sînt opozabile unității al cărui conducător auto a produs accidentul de circulație, dacă aceasta, deși invitată de sucursala ADAS nu s-a prezentat la stabilirea pagubei. Soluția rezultă din prevederea cuprinsă în pct. 21 din Instrucțiunile menționate potrivit căreia cînd unitatea obligată la recuperare nu poate participa la constatarea pagubelor, operațiunea se poate desfășura cu participarea conducătorului auto și a persoanei păgubite. Drept urmare, s-a apreciat nejustificată sistarea recuperării de către o unitate socialistă care, fiind invitată la constatarea pagubei, a răspuns sucursalei ADAS că își dă încredințarea la stabilirea prejudiciilor în lipsa sa. (Decizia PAS nr. 2544/1983).

● DREPT DE ADMINISTRARE-TRANSMITERE

Transmiterea dreptului de administrare între unitățile economice se realizează la data emiterii deciziei corespunzătoare de către organele competente. De aceea, pentru efectele transmiterii unui imobil nu are vreo semnificație data la care a avut loc predarea clădirii, pe baza unui proces-verbal încheiat între unitatea deținătoare și unitatea dobînditoare. Devenind titulara dreptului de administrare din momentul deciziei de tran-

sfer, unitatea dobînditoare are dreptul să primească chiria de la o terță unitate care folosea imobilul. Totodată, prin transfer se reziliază de drept contractul de închiriere a clădirii încheiat de unitatea deținătoare (Decizia P.A.S. nr. 2469/1983)

● REFUZ DE PLATĂ NEJUSTIFICAT

Prin acțiunea sa, unitatea furnizoare a cerut obligarea unității beneficiare la plata produselor livrate. Analizîndu-se refuzul de plată al unității beneficiare, s-a confirmat că aceasta a primit produsele cu unele defecțiuni. Unitatea beneficiară nu a cerut unității furnizoare efectuarea remedierilor necesare, ci a depozitat produsele în mod necorespunzător. Datorită intemperiilor au apărut alte defecțiuni încît produsele n-au mai putut fi recondiționate, fiindu-i restituite unității furnizoare. Livrîndu-i-se produse necorespunzătoare calitativ, unitatea beneficiară avea obligația conform art. 38 alin. 2 din Legea nr. 71/1969 să solicite unității furnizoare efectuarea remedierilor. Exercițarea acestei obligații de către unitatea beneficiară, obligație prioritară față de soluția restituirii produselor, asigură realizarea executării în natură a contractului. Realizarea remedierilor ori a înlocuirilor necesare nu se poate îndeplini decît prin inițiativa unității beneficiare la care se găsesc produsele. Mai este de reținut că produsele au devenit neremediabile numai prin defecțiunile determinate de modul în care le-a depozitat unitatea beneficiară. De aceea, refuzul de plată fiind nejustificat, unitatea beneficiară a fost obligată la plata prețului produselor. (Decizia P.A.S. nr. 1180/1983).

● ÎNTÎRZIERE ÎN PLATA PREȚULUI. EXONERARE DE RĂSPUNDERE

Prin acțiune o întreprindere chimică a cerut obligarea unității beneficiare — întreprindere agricolă de stat la penalități de întîrziere în plata pre-

țului îngrășămintelor chimice livrate. Unitatea beneficiară a depus în apărarea sa o adresă a Trustului întreprinderilor agricole în care se arată că aceasta, datorită unor factori naturali, a avut unele pierderi de recoltă, ceea ce a dus la neregularitatea plăților. Pentru soluționarea litigiului s-a apreciat că, împrejurarea invocată de unitatea pîrită nu prezintă elementele caracteristice forței majore. Totodată, nu s-a dovedit că unitatea beneficiară ar fi solicitat credite de la bancă în vederea efectuării la timp a plăților și, eventual, motivul pentru care aceste credite nu i s-ar fi acordat. Drept urmare, s-a admis acțiunea unității furnizoare astfel cum a fost formulată (Decizia P.A.S. nr. 2347/1983).

Notă: Prin această decizie se evidențiază cîteva aspecte ale întîrzierii în plata prețului. Un prim aspect se referă la competența stabilirii forței majore în privința obligației unității beneficiare de a plăti prețul produselor livrate. Prin art. 46 din Legea nr. 71/1969 se stabilește competența anumitor organe de a analiza și confirma forța majoră pentru neîndeplinirea obligației de livrare a produselor cuprinse în bilanțe. Rezultă că, pentru obligația de plată a prețului — obligație distinctă, constatarea forței majore se realizează în cadrul litigiului arbitral. Sub aspectul exonerării de răspundere, se cer realizate cumulativ două împrejurări: acțiunea forței majore și imposibilitatea obținerii de credite de la bancă. Această imposibilitate trebuie să provină din împrejurări exterioare unității debitoare a prețului. În argumentarea acestor soluții trebuie să fie citată și obligația unităților beneficiare, în incapacitate de plată, de a solicita credite bancare pentru plata furnizorilor care au îndeplinit clauzele contractuale, obligație prevăzută expres de art. 25 din Decretul Consiliului de Stat nr. 336/1983 cu privire la calcularea, eliberarea și controlul utilizării fondului de retribuție.

MIHAI PASCU

Întrebări și răspunsuri

● FILIP BARBĂRASĂ, Galați — Din analiza sumelor ce au fost plătite ca participare la beneficii pentru anul 1982 în cadrul cooperativelor aparținînd Uniunii Județene a Cooperativelor Meșteșugărești Galați, a rezultat că acestea au fost stabilite în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

● MIHAIL MAIER, Cluj-Napoca — Potrivit prevederilor art. 62 din Legea nr. 4/1981, prestarea serviciilor de gospodărie comunală se efectuează pe

bază de contract încheiat între unitățile de gospodărie comunală și beneficiari. În situația în care serviciile au fost prestate, chiar fără a exista contract între cele două părți, dar nu au fost achitate în termen de beneficiari, aceștia datorează majorările legale prevăzute la art. 67 din aceeași lege. În cazul refuzului de plată, după expirarea a 45 zile de la data înmînării avizului, unitatea de gospodărie comunală poate suspenda prestarea serviciilor.

● GRĂDINIȚA DE COPII, Roșiori de Vede — Potrivit prevederilor pct. 10 din Normele metodologice nr. 6650/1982 date în aplicarea Decretului nr. 65/1982, reducerea contribuției părinților se aprobă de organele colective ale unităților în care părinții respectivi își desfășoară activitatea. Grădinițele și respectiv creșele de copii pot calcula și încasa contribuția redusă numai în momentul în care sumele reprezentînd reducerea aprobată au fost încasate de la unitatea care a aprobat reducerea contribuției.

● MARIA ION, Cimpina — Potrivit prevederilor Decretului nr. 246/1977 titular de alocație de stat pentru copii

este soțul. Pentru a putea beneficia dv. de alocația de stat pentru copii, în situația în care soțul neglijează din punct de vedere material familia, urmează să obțineți printr-o acțiune judecătorească o hotărâre de încredințarea copiilor pentru creștere și educare, fără a fi necesar să divorțați. Pe baza unei asemenea hotărâri dv. deveniți titulară de alocație.

● **ILEANA SIMION, Timișoara** — În conformitate cu dispozițiile legale, nu puteți primi o retribuție pentru muncitor calificat atâta timp cât nu ați absolvit un curs de calificare. În cazul cînd în altă unitate mai sînt asemenea cazuri și se organizează cursuri de calificare puteți și dv. să le frecventați.

● **VASILE POPESCU, Comuna Bileni, Gorj** — Pentru stabilirea drepturilor la pensie în cadrul asigurărilor sociale de stat, Oficiul de asigurări sociale și pensii din cadrul D.P.M.O.S., la care unitatea urmează să depună dosarul, cunoaște modul de aplicare a Decretului nr. 325/1983.

● **N. NAGY, Arad** — Prevederile ordinului ministrului finanțelor nr. 72/1974 privind periodicitatea inventurii mărfurilor și ambalajelor la unitățile de desfacere cu amănuntul de produse alimentare și cele de alimentație publică, precum și la unitățile mixte de desfacere cu amănuntul, sînt în vigoare.

● **FLOREA GHIȚĂ, Giurgiu** — Retribuțiile primite de către persoanele care desfășoară activități de industrie mică organizate potrivit prevederilor Legii nr. 2/1980 se impun potrivit naturii veniturilor realizate, astfel: 1) Retribuțiile plătite cu cote procentuale în baza prevederilor art. 113 (1) din Legea nr. 57/1974, republicată în 1980, sînt supuse impozitului pe fondul total de retribuție prevăzut de Legea nr. 1/1977. 2) Retribuțiile cu tarife plătite în baza prevederilor art. 113 (2) din aceeași lege se impun în continuare cu cotele și în condițiile art. 9 din H.C.M. nr. 545/1970. 3) Veniturile cuvenite persoanelor ce desfășoară activități de prestări servicii pe bază de cotă parte din încasări se impun cu cotele și în condițiile stabilite de Decretul nr. 101/1980. 4) Veniturile realizate în alte condiții decît cele enumerate mai sus se impun potrivit art. 21 și 34 din Decretul nr. 153/1954, cu modificările ulterioare. Pensionarii care lucrează temporar în alte activități decît cele de industrie mică, sînt impuși pentru veniturile ce realizează, potrivit naturii acestor venituri, așa cum de altfel s-a arătat mai sus.

● **TEODOR ALBUȚIU, Hunedoara** — Potrivit prevederilor art. 108, alin. ultim, din Legea nr. 14/1971, modificată și completată prin Legea nr. 11/1980 „este interzisă derularea prin bazele de aprovizionare-desfacere a mașinilor și utilajelor”, iar din Legea investițiilor nr. 9/1980 (art. 60, 61 și 63) rezultă că mașinile, utilajele, inclusiv aparatele de măsură și control pentru investiții se asigură de furnizorii generali, cu care beneficiarii încheie un singur contract. Prin bazele de aprovizionare pot fi achiziționate produse de natura celor de mai sus, numai dacă se regăsesc în nomenclatoarele de produse ale acestora, stabilite cu acordul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, potrivit art. 108, lit. b, din Legea nr. 14/1971, republicată în 1980, sau există aprobări speciale date prin derogare de la prevederile acestei legi, emise după data intrării ei în vigoare (1 ianuarie 1981), întrucît, potrivit art. II din aceeași lege, la data intrării în vigoare s-au anulat orice alte dispoziții contrare. În ce privește aparatul de măsură și control și armătură metalică de natura celei specificată în sesizarea remisă de dv. precizăm că acest gen de livrări sînt cuprinse în nomenclatorul bazelor de aprovizionare al Ministerului Aprovizionării la codurile 22840, 23130 și 61000 și ca atare pot fi achiziționate de către beneficiarul de investiții pe această cale.

● **ENE MARIN, Brăila** — În scrisoarea dv. nu menționați funcția în care ați fost încadrat la unitatea unde ați fost transferat și nivelul de retribuție pe care îl aplicați, în raport cu cel aplicat de unitatea de unde ați fost transferat. Din celelalte date prezentate se pare că vi se puteau aplica prevederile pct. 9 lit. b din anexa nr. 6 la Decretul nr. 100/1979 menținându-se gradajul, dacă ați fost transferat în aceeași funcție sau într-o funcție echivalentă. Aceasta constituie însă o posibilitate și nu un drept. În prezent nu vi se mai pot acorda gradajul decît în condițiile prevederilor art. 33 din Legea nr. 57/1974, retribuția stabilită fiind legală.

● **PESTER PARASCHIVA, Caransebeș** — În cazul dv. unitatea putea să vă aplice prevederile pct. 13 din anexa nr. 6 la Decretul nr. 100/1979 și să vă încadreze la clasa 25, gradajul 3. Dar aceasta nu constituia pentru unitate o obligație legală căreia să-i corespundă pentru dv. un drept corelativ, astfel încît încadrarea la clasa 22 nivel bază este legală.

● **FLORICEL MARIN, Govora Băl** — În situația în care posturile de economiști și ingineri la care vă referiți făceau parte din categoria posturilor de conducere, administrative sau funcționărești și intrau sub incidența prevederilor Decretului nr. 367/1980, nu puteau fi transferate în posturi de economiști principali și ingineri principali și promovate persoanele care le dețineau. Se eludau dispozițiile actului normativ menționat.

● **BEJENARU EUGEN, Comuna Boțoșana, Suceava** — Potrivit prevederilor Decretului nr. 462/1982 promovările în gradații se vor putea face, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege, după data de 1 ianuarie 1984. Pentru faptul că predați la clasele V-VIII, potrivit anexei nr. V la Legea nr. 57/1974 nu puteți primi altă retribuție decît aceea prevăzută pentru învățători, în cazul dv. retribuția corespunzătoare clasei 11, iar pentru dirigințele urmează să primiți în plus indemnizație de profesori diriginte de 80 lei.

● **V. ȘERBĂNESCU, Iași** — În situația în care retribuția pe care ați avut-o ca operator la oficiul de calcul nu a fost egală sau mai mare decît retribuția corespunzătoare anului II de activitate aferentă funcției de economist în unitate, în raport de prevederile art. 35 lit. b din Legea nr. 57/74, retribuția care vi s-a stabilit este legală. Întrucît sînteți absolvent al învățămîntului superior curs seral, pentru stabilirea retribuției la trecerea în funcția corespunzătoare studiilor este irelevantă activitatea prestată anterior, prevederile art. 35 lit. c din Legea nr. 57/1974 găsindu-și aplicabilitatea numai în cazul absolvenților de la cursurile de zi.

● **NEAGU GEORGETA, Tecuci** — În situația în care după absolvirea învățămîntului superior ați fost încadrată, potrivit prevederilor art. 35 lit. a din Legea nr. 57/1974 direct cu retribuția anului II de activitate, la expirarea anului urmează să fiți retribuită cu retribuția corespunzătoare nivelului de bază al funcției.

● **TEODORA PANȚIRU, Suceava** — Potrivit prevederilor pct. 12 din anexa nr. 6 la Decretul nr. 100/1979 unitatea trebuia să vă mențină retribuția corespunzătoare clasei 19, chiar dacă aceasta se situa între două gradații.

● **ION RĂDUȚĂ, Ploiești** — În lipsa unui act normativ care să-i fi schimbat natura, ziua de 21 august 1983 a fost zi nelucrătoare. Ca atare ziua de 21 august 1983 nu se include în durata concediului de odihnă.